Nr 2. Årg. 18. 1960.

GUSTAVSBERGAREN

UTGIVEN AV
DISKUSSIONSCIRKELN
FORUM
I GUSTAVSBERG

GUSTAVSBERGAREN

Utgivningsort och adr.: Gustavsberg
Postgiro 27 51 73

ÅRG. 18 APRIL 1960 Nr 2

Redaktör och ansv. utgivare: Gösta Dahlberg, Gamla vägen 6, Gustavsberg, bost.tel. 303 59

Kassa o. Exp.: Harald Lindholm, Lugnet, Gustavsberg, bost.tel. 300 80

Övr. red.-medl.: Fritz Berg, Yngve Nyström, Axel Öhlund

Prenumerationspris:
Helår 5: —. Utlandet 6: —

E. Olofssons Boktryckeri AB Stockholm 1960

INNEHÅLL:

	Sid.
Bara en kugge	2
Forum: Rätt plats åt rätt man	3
Två gustavsbergare vann flygresa till U. S. A.	4
Ur gulnade visitationsprotokoll från Värmdö	6
Ung dikt	7
Gustavsberg utställer	8
Skivor till kaffet	10
På väg från jobbet	11
Gammal gustavsbergare berättar	12
Klubben—Folkparken 100 år	13
Scenstudion 15 år	14
Sommarvädret	16
Saltstänk från Farstaviken	17
I Förbifarten	18
Från mitt köksfönster	20
Ungdomens sida	22
Har vi ögonen med oss?	23
Fanfartrumpeten	24
Kommunalt	25
Företagsnämnden	26
Konsumspalten	27
På Drejskivan	28
Soliga spalten	29
Från Pastorsämbetet	30

Intervju med modellören, 8 — Valborgsmäss, 11 — Från Gustavsberg till Saloniki, 15 — Schack, 29 — Fritt Forum, 29 — Från Missionsförsamlingen, 30.

Omslagsbild: *Solig rast vid Sanitetsfabriken*

Fotos, där ej annat angivits: Hilding Ohlson

Bara en kugge

— Hur trivs du med arbetet och tillvaron?

— Ganska bra. Men jag känner mej ändå ibland som en obetydlig kugge i det stora maskineriet, och det är ingen trevlig känsla, precis.

—En obetydlig kugge? I ett maskineri, för att nu använda din egen bild, behövs varje kugge, och då kan ingen enda av dem vara obetydlig.

— Kan så vara. Men när man så att säga försvinner i den stora mängden, kan man ibland känna sig obetydlig och olustig. En naturlig känsla, skulle jag tro.

— — —

Vi har väl alla våra stunder av trötthet och missmod, och det är då lätt att överraskas av funderingar om vår ringhet och umbärlighet. Det är dock bättre och riktigare att leva i känslan av att vara nödvändiga kuggar i livets tjänst, för så är det. Detta är en nyttig och stimulerande insikt.

En annan medmänniska, en helt vanlig arbetsman och en av de många stilla och obemärkta i landet, gav en gång detta utlåtande om sin ställning: "Det jag gör är inte alls märkvärdigt men det måste absolut göras. Jag gillar knoget, och när jag gör mitt bästa är jag tillfreds. När man vet att man utför en visserligen liten men alldeles nödvändig del av det hela, kan man känna sig nöjd och glad, och då trivs man."

Ett fint och riktigt resonemang. Det vittnar om en klok värdering och en klar insikt om den enskildes betydelse i det stora livssammanhanget.

Vi vill kanske skilja oss från mängden genom att vara något alldeles särskilt, dvs. kuggar av ett ovanligt högt värde, och denna ambition ska inte klandras. Men alla kuggar är oumbärliga i det stora sammanhanget och alla arbetsarter lika hedersamma. Det är därför fel att tänka på sig själv som "bara" en vanlig kugge, bara en enkel liten vardagsmänniska eller bara en helt vanlig föreningsmedlem. Att vara en pålitlig arbetare inom sitt område, en trofast kamrat, en intresserad medlem i sin förening, en god och glad människa i sin krets — allt detta är inte "bara". Det innebär i själva verket ett högst värdefullt bidrag till det stora sammanhang, där vi ingår som nödvändiga delar.

Det är naturligtvis inget fel att vilja vara något särskilt, att söka fylla en tillsynes stor, ovanlig och ansvarsfull uppgift. Vi behöver ledande och framträdande krafter för speciella uppdrag. Om vi emellertid har att ombesörja mera allmänna och vardagliga bestyr, kan vårt sätt att sköta sysslorna ge livet åtskilligt av storhet och värde. Gör vi vad vi kan i vår dagliga gärning och inom vår krets, för våra organisationer och de goda strävanden, som ligger oss varmt om hjärtat, kan vi känna oss väl till mods. Då är vi starka och pålitliga kuggar, till omistligt gagn för det hela. Inser vi detta, försvinner alla onödiga underlägsenhetskänslor. Vi känner istället en välgörande tillförsikt och glädje.

V. J.

Grindstugatan, en sommardag för 50 år sedan. Foto: *H. Lowndes*

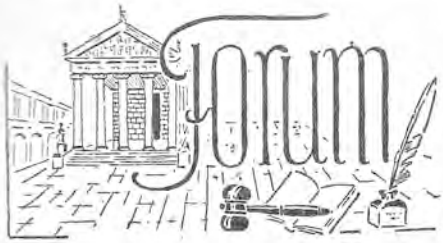

Rätt plats åt rätt man

Nej, rubriken är inte fel. Visst heter det "Rätt man på rätt plats", men jag vill diskutera Rätt plats åt rätt man (eller kvinna).

Många människor, verksamma på kontor och i fabrik, riskerar få framtida men, orsakade av det arbetssätt de har i dag. Det låter inte uppmuntrande, men det hoppfulla är ju att det går att förebygga. Läkare har konstaterat att arbetsmaskiner ibland har en direkt människofientlig konstruktion, skyddsarbetets män har exempelvis länge ivrat för bättre arrangemang ifråga om arbetsställningar, psykologien bekräftar att mentala störningar kan ha sin källa i felaktiga arbetsmetoder, eller i att arbetsuppgift och arbetstagare ej passar samman.

Genom skyddsverksamhet i vanlig bemärkelse, har vi sedan länge sökt spåra och undanröja riskerna för yrkesskador. Vi vet vad de kostar oss i produktionsbortfall och vi har erfarenheter av olycksfallens sociala konsekvenser. Framför allt vill man se arbetarskyddets humanitära sida som grund och pådrivare i skyddsarbetet. Ett haltande samspel mellan mänskliga och tekniska faktorer skapar ofta risker, som kan utlösas i en olyckshändelse eller ett tillbud. Orsakerna undersöks, och avvärjes väl också för framtiden. Som regel konstaterar vi en teknisk brist, men det kan också vara det att gapet mellan maskinens krav och individens förmåga varit för stort. Vi kontrollerar arbetsteknik, hjälpmedel, utrymme och skydd, men vi har svårt att komma åt de mänskliga faktorerna.

Under senaste år har ett nytt begrepp kommit in i strävandet att anpassa arbetsförhållandena till människan. Det är *bioteknologi*. Den engelska termen är "human engineering". (Min skämtsamma kollega ville översätta det till "humana ingenjörer". Det ligger något i det också, ty teknikerna lägger av ohejdad vana ned förnämsta intresset på maskinen.) Bioteknologin är egentligen ingen ny vetenskap, men väl en kombination av erfarenheter genom arbetsfysiologi, psykologi, hygien, arbetarskydd, arbetsstudier och teknik.

Inom våra fabriker och kontor har vi en god skyddsverksamhet. Statistiskt kan vi konstatera att antalet olycksfall sjunker. Tillbuden mäter vi emellertid inte så allvarligt och inte heller sjukdomssymptomen. En grundligare analys skulle troligen i flera fall visa tillbaka på arbetsplatsen, maskinen, arbetsställningen, som varande felanpassad till människan framför arbetsbord eller maskin. Även om det tekniska skyddet är bra, kan individens konstitution, ålder och kön fordra ett ytterligare hänsynstagande i hälsans och effektivitetens namn. Det kan till och med vara fråga om alltför ensartat arbete för en överkvalificerad.

Det tekniska kunnandet måste kompletteras med ett psykologiskt. För en god anpassning i arbetet har man att räkna med en rad av psykiska och mentala faktorer, från den dag den anställde träder in på arbetsplatsen och livet igenom. Ett arbete kan ligga väl till för en människa vid en livsperiod, men mindre väl för en annan.

Ett strömavbrott, en krånglande apparatur ger omedelbart larm till servicepersonal, som rycker ut med reservdelar och smörjekannor. Man tittar noga efter tekniska fel. En av orsakerna kan finnas hos den som sitter vid arbetsplatsen. Han eller hon kan vara fysiskt och psykiskt handikappad, och det kan vara maskinen eller arbetsplatsens form, som påverkat henne. Där behövs också larm. Det kanske behövs en läkare, eller det kan räcka med ett tekniskt ingrepp. I båda fallen kan samverkande åtgärder göra ett bättre resultat, om det byggts på förståelse för vad människan har för förutsättningar. Bioteknologin tar dylika hänsyn för att skapa de bästa betingelserna, t. ex. genom att minska belastningen vid tunga eller ensidiga arbeten, eliminera buller, bättra belysning, göra omkonstruktioner o.s.v. Man kan därtill behöva ändra miljö, göra omplaceringar, informera bättre, värdera bättre, följa upp problemet.

Ett arbete kan se lätt ut, men är påfrestande därför att vissa muskler utsätts för enformig belastning genom en låst arbetsställning. Dr Nils Lundgren, som gjort arbetsfysiologiska undersökningar har i tal och skrift påvisat detta. Ett roligt exempel på hans funderingar är skrivmaskinen. Varför ska den se ut som den gör och kommer att göra länge? Det vore mera fysiologiskt riktigt att ha tangenterna ungefär som på ett dragspel! Dr Lundgren har också sagt följande: "Den, som förbisett de biotekniska kraven och konstruerat en felaktig maskin, borde egentligen ådömas att själv arbeta med den".

För att göra tunga arbeten fysiskt lättare har man gjort industrifysiologiska undersökningar. De har också fått tjäna som underlag vid arbetsvärdering. Temperatur, puls, andning m.m. har mätts vid olika arbetsgrader, vidare har man räknat med andra influerande faktorer såsom buller, belysning, damm och arbetstid och kommit fram till att åtgärder av bioteknologisk art har gjort arbetet angenämare och lämnat bättre resultat. I regel sker arbetsanpassningen utan några svårigheter, därför att både arbetsplats och arbetare är väl funtade. I en del fall är anpassningen mera komplicerad. Det kan ibland bero på att människan saknar den variationsbredd, som krävs för arbetet, en förmåga som, vilket sagts tidigare, andra människor ha och som det då är viktigt att utnyttja. Utöver de kroppsliga faktorerna, kan den sociala bakgrunden, utbildning och erfarenheter komplicera. (Att vår utländska arbetskraft, som kommer från helt andra miljöer, så väl anpassat sig hos oss är ett hälsotecken.)

Ingen kan väl påstå att vi är fria från ensidiga arbetsmoment, felaktiga arbetsställningar, jäktkänsla och andra störningar på kontor och i fabrik. Alla arbetsplatser kan förbättras, vissa skriker efter det. Med hjälp av en filmkamera skulle jag vilja visa konkreta exempel på snedvridet eller tungt jobb, som kunde göras lättare, sittställningar mot maskiner, som inte ger plats för knäna, stående arbete, som kunde helt eller delvis göras sittande, fixerade arbetsställningar m. m. Det tycks som om man i de fallen blivit fabriksblind, vant sig, eller nonchalerar tillsynes oväsentliga olägenheter, men som i det långa loppet är ägnade att skapa trötthet, ryggskada eller psykisk störning. Jag har svårt att förlika mig med att man efter en skyddsrond skriver "Ingen anmärkning" i protokollet. Det stämmer ej, ty ingen avdelning är så fulländad att det inte skulle finnas anledning till en förbättringsåtgärd.

På sin tid hade vi rikligt med trivseldebatter, som blottade en del brister av mental art i arbetslivet. De väckte diskussion och motkritik. I dag är det ett axiom att trivsel på arbetsplatsen är en rättmätig förutsättning. Jobbet är inte bara själva sysselsättningen, det är kamrater, arbetsledning, lokaliteter m.m.

Vid stora industrier uppstår många anpassningsproblem trots goda sociala anordningar. I jämförelse med småföretagen har storföretagen mist något av det bästa i den gamla skråandan. Det gäller att hålla ihop på de olika avdelningarna, att svetsa samman arbetskamraterna, satsa på gruppen. Vår avdelningsuppdelning, våra gruppsammankomster, ja ock-

så våra korptävlingar tror jag kan vara exempel på vad som gynnar arbetsgemenskap. Den behövs för att man ska finna sig väl tillrätta i arbetslivet .

Strävandena att göra varje arbetsplats i alla avseenden tillfredsställande för människan i arbetet måste få impulser från alla goda krafter. Läkaren, arbetsledaren, teknikerna, arbetsstudiemannen, personalkonsulenten, skyddsombudet och arbetstagaren kan "tänka efter före". För arbetstagaren borde skyddssynpunkterna i bioteknologisk anda ge impuls till förbättringsförslag gällande den egna och välbekanta arbetsplatsen. Vid ett av våra stora industriföretag låter man alla tekniker och arbetsledare genomgå en bioteknologisk utbildningskurs. Man har därunder bl. a. noterat som ett resultat att attityden för arbetsplatsens mänskliga problem har genomgått en betydande förändring till det bättre.

Under en konferens i höstas kring problemet "Arbetets anpassning till människans förmåga och begränsning", redogjordes för det från Bofors komna SEBA-programmet, som framkom efter diskussioner med rationaliseringsexperter, psykologer, läkare, skyddsfolk och folk på verkstadsgolvet. Man kom fram till en syntes för rationella och sunda arbetsplatser. Liksom vi har S-märkta elmaterial, kan man gå igenom och "SEBA" -stämpla arbetsplatserna enligt följande:

S — Säkerhet. (Ingen arbetsmetod är bra om den ej är säker.)

E — Ekonomi. (En åtgärd ska motiveras ekonomiskt.)

B — Bioteknologi. (Arbetsförloppet skall passa människan.)

A — Arbetsmässighet. (Arbetet skall vara så arbetsmässigt utformat att det fungerar.)

SEBA, ett bra slagord, ett sunt program att arbeta efter även hos oss.

Gösta Dahlberg

Två gustavsbergare vann flygresan till USA

Två duktiga gustavsbergare gläder sig nu åt att till hösten få göra en flygresa till USA med SAS, under 14 dagar se amerikanska företag och livet kring dem, samt åt en fickslant på 2.500:— var. Hela Gustavsberg gläder sig med dem, och vi är givetvis stolta för denna strålande uppskattning av förslagsverksamhetens idé.

Vid förslagskommitténs sammanträde den 23 april kunde vi notera till protokollet att *Åke Nässén* och *Erik Alvar Eriksson,* enligt radio, TV och press av juryn tilldelats toppriset i den stora förslagspristävlingen anordnad av LO, SAF, TCO och Sveriges Radio.

Förslaget avser omläggning av arbetssättet vid badkarspressen med dess djuptrycksoperation. Inmatningen av de tunga plåtarna är ett besvärligt och riskfyllt arbete, som kräver en betjäning av 4 man. Nässéns och Erikssons förslag innebär att inmatning och oljning av plåtarna automatiserats. I samband därmed har det elektriska manöversystemet omarbetats. Juryn anser att genomförandet vittnar om teknisk kunnighet och praktisk fantasi samt målmedveten ihärdighet. Det sätt på vilket förslaget utarbetats och redovisats för arbetsgivaren är berömvärt. Man ger också ett erkännande åt det goda samarbetet mellan de båda förslagsställarna, utan vilket förslaget icke skulle ha kunnat presenteras som en genomtänkt helhet. Förslaget väntas öka presskapaciteten, minska betjäningen och eliminera risker för yrkesskador.

Förslagskommittén uppvaktade givetvis med blommor, och vi har haft en pratstund med de två "badkararna", som vid det här laget säger att de kommit ned på jorden igen. Att de skulle ta hem första priset var den absoluta överraskningen. — Vi anade, säger Åke Nässén, att vi låg bra till i finalomgången, när filmgubbarna gjorde oss den äran och när några av jurygubbarna var härute för att studera förslaget närmare. På fredagen blev vi kallade till LO för att närmare bekanta oss med juryn och konkurrenterna om prisen. Lunchen intogs på Gondolen, varefter vi blev beordrade att se på Gamla stan, medan juryn överlade. Därpå blev det Kungsgatan 8, Radiotjänst, där vi blev väl omhändertagna av Olle Björklund. Så började pressens representanter att dyka upp och

vi finalister fick placera oss, varpå juryn offentliggjorde prislistan, vilket samtidigt spelades in för ångradion. Prisutdelare var ingenjör Romanus i uppfinnarkontoret, som kommenterade juryns beslut och överlämnade de dyrbara pappren. — Då först var vi säkra, inflikar Erik Alvar. Men vi fick inte vika sedlarna, de skulle figurera en gång till vid TV-utsändningen på kvällen, och måste nu återlämnas sedan pressfotograferna gjort sitt. Hjalmar Olson hade på ett tidigare skede sagt oss, att skulle det bli så att vi vann priset, så komme företaget ordna resan för bägge. Priset omfattade nämligen bara en resa, men nu fick chefen infria sitt löfte. Det var ju en fin extrapremie och en handling som livligt uppskattades inte bara av oss båda. Hur det nu blir med uppehället vet vi inte, 14 dagar på två blir väl 7?

— Som sekreterare i förslagskommittén anser jag mig kunna förutskicka att kommittén kanske kan ordna biffen. Vi har ju inte slutbedömt förslaget. Å när blir resan?

— Ja, det är litet oklart ännu. Direktör Lahnhagen föreslog september, då det just ska vara någon slags förslagskongress däröver. Man har kontakter med National Association for Suggestion Systems och de kommer att ordna programmet med besök både i New York och Chicago. Några tillfällen till andra kontakter lär vi inte hinna med, säger Nässén, som har släktingar i Minneapolis. — Men vi hänger med!

— Har det varit några uppvaktningar?

— Ja, vi ber att få tacka för blommorna från förslagskommittén och för telegram från Teglund, och så givetvis för all välvilja som ingenjör Olson visat oss. Så har det kommit telegram från släkt och vänner, gratulationer från Green i KF och från kolleger vid SAAB, med vilka vi samarbetar för en del pressjobb härute.

— Har ni sett några presskommentarer?

— Ja, en del, och vi har ju fått figurera i tidningar från norr till söder, våra vackra nunor har till och med varit utställda i skyltfönster. Så har vi blivit intervjuade och fått redogöra för vår förslagsverksamhet och de principer vi har för bedömning etc.

— Ni har ju lärt känna en del nya människor de här dagarna. Vad gjorde ni förresten på kvällen efter TV och da'n efter?

— Ja, det var idel trevliga människor och den som höll stämningen på toppen var förstås Kjell Stensson. På kvällen träffades vi alla till "bankett". Nästa dag var pristagarna med juryn inbjudna till AGA, där vi bl. a. fick se deras utställning av fyrar, kirurgiska instrument och andra finesser. Därpå gjorde vi ett besök på Tekniska Museet, där Nässén fick lustgas — vilket Åke tyckte var mindre lustigt, medan Erik Alvar var enbart road av kamratens prov. Eftermiddagskaffet intogs på Källhagens värdshus.

— Hann ni studera något av de andra förslagen?

— Nej, bara litet flyktigt, men det var bra förslag. Lindström från Avesta hade t. ex. ett värdefullt men samtidigt enkelt förslag, som Avesta hade premierat med 3000:—. Det var en elektrisk grej vid deras smältugnar, som han lyckats lösa förbluffande enkelt och effektivt. Han fick tredje priset, en resa i Norden. En ingenjör vid flygverkstaden i Arboga fick andra pris för en förnämlig högtrycksventil och en italienare vid Nyby bruk fick uppfinnarnas hederspris. Fru Ellen Ring från ÖA var den enda kvinnliga representanten bland finalisterna och hon hade lämnat flera goda förslag bl. a. för servicen för den stora allmänheten.

— Hur känns det att vara så uppmärksammad?

— Det har varit inte utan nervpress, och på sätt och vis är det skönt att det hela är över. Nu återstår ju Amerikaresan, men rampfebern för den kommer väl senare. Till sist ska vi fullfölja vårt förslag, som vi anser bör klaffa efter hela linjen och kanske behöver en och annan justering i efterföljande operationer för att bli bästa möjliga produktionsförbättring. — Det har varit skönt att vara kungar för en dag — men nu måste vi arbeta vidare.

*

Tävlingen kring förslagsverksamheten, som nu avgjorts i sin första etapp, samlade 1200 förslag. De flesta förslagen har kommit från industrin, men även statliga och kommunala organ var representerade.

— Nu följer regionspristävlingen och för oss KF:tävlingen, där juryn sammanträder i dagarna. Slutligen har vi fabriks- och avdelningstävlingar. Så detta år kommer summan på utbetalade premier att för förslag från Gustavsberg uppnå den verkliga rekordsumman.

Erik Alvar Eriksson och Åke Nässén

Ur gulnade visitationsprotokoll från Värmdö

Vid prostvisitationen i Värmdö kyrka 1769 var det kyrkoherden Erik Adolph Granholm, som hade att besvara det i alla tider lika aktuella spörsmålet: "Om föräldrar försummar sina barns uppfostran, låter dem uppväxa efter egen vilja, visa olydnad, öva trätor och bannor, fylla sig, röka tobak och mera sådant?"

"Pastor beklagade, att sådant tyvärr väl kunde hända, ehuru de uti hans närvaro dölja sig." Visitator erinrade då om att "var sådant skulle finnas och någon kunde det angiva, bör en sådan först allvarligen förmanas, av föräldrarna agas, och om felet finnes å föräldrarnas sida, böra de lagfaras enligt missgärningsbalkens III kap. 2 §."

Det frågas också om föräldrar, husbönder och matmödrar håller bön med sina barn och tjänstefolk morgnar och aftnar.

Kyrkoherden önskade för sin del, att detta gudliga och uppbyggliga verk blev iakttaget och fortsatt men fruktar likväl, att det å de flesta ställen lämnas i förgätenhet.

En viktig fråga är naturligtvis nattvardens bruk, och det antecknas att en dräng i Gällnö, Erik Johansson, skall i 7 års tid ha avhållit sig från det dyra sakramentet." Kyrkoherden Granholm och hans adjunkt Sääv betyga att de förhört sina församlingsbor flera gånger om året, men det måste dock erkännas att husförhör icke blivit hållna på flera års tid. Såsom skäl anföres osäker och obekväm sjöfart. Bättring utlovas. I faste- och höstetiden vid de vanliga fredagspredikningarna hålles katekesförhör i kyrkan, men kl 8 om söndagsmorgnarna går det inte längre att samla folk.

På frågan om barnens placering under gudstjänsterna meddelas, att barn och ungdom sitter framme i koret.

Vid visitation 28 maj 1778 var följande präster förrättningsmän: Jonas Dubb, Västra Vingåker, Samuel Riselius i Östra Ryd och Brandelius i Täby. Under förhöret i koret var det "en del både äldre och yngre, som avlade vackra prov på grundlig insikt i kristendomens nödvändigaste sanningar, andra åter i synnerhet bland de yngre förrådde så stor okunnighet, att de vid 13—15 års ålder icke kunde läsa innantill i bok eller Luthers katekes utantill. Det klagades över att sockenskolan vid kyrkan vore otillräcklig och otjänlig för de avlägset boende, som därför måste söka biträde av beskedliga hustrur."

Baronen och kaptenen Anders Cederström på Ingarö prisades för sin åtgärd att av egna medel bekosta en skola, där 12 barn undervisades av skolmästaren magister Ödman. "De ömma klagomål, som vid sist hållna visitationen framfördes över bristande tillfällen till barnens undervisning är således hävna" konstaterades belåtet.

8 sept. 1782 och följande dagar är tiden mogen för ny visitation. Nu är det prosten Anders Rydén i Österåker och komministern i Täby, Elias Tärnström, som fått uppdraget.

"Efter välsignelsens meddelande och lovsång blev de av kvinnokönet och ungdomen hemförlovade. Socknens hemmansåboer anmodades att framträda i koret till upplysningars avgivande rörande kyrkodisciplinen och ekonomien. Herr baronen och kammarherren Stjerncrona hade genom brunnsdrickning skäligt förfall. Kunde för övrigt prosten ej annat än giva tillkänna missnöje däröver att så få av denna talrika församlings ledamöter voro tillstädes samt att resp. herrskaperna mot all vana vid förra visitationen, nu saknades; I anseende vartill man fann sig föranlåten att uppläsa kyrkolagens 24 kap. 7 §."

Barnaundervisningen anses fortfarande vara otillräcklig. En skolares från Uppsala har rote för rote lärt barnen läsa men har nu blivit sjuk och det gäller att anskaffa "någon annan pedagogus ambulatorius." Om inte detta lyckas, så måste föräldrar och husbönder på det ömmaste förmanas att sörja för barnens undervisning i salighetsläran till undvikande av egen och barnens själavånda.

Märkligt nog hålles sedan ingen visitation i Värmdö förrän år 1817. Det står antecknat, att en visitation varit utlyst en gång, men dåvarande prosten Rydén hade av storm blivit förhindrad att infinna sig.

Vid denna visitation höres andra tongångar. Inga klagovisor, bara lovsång. "Efter gudstjänsten förhöres ungdomen i koret. De övriga i församlingen, som kvarstannat i sina bänkar examineras av

Den gamla skolbyggnaden vid Ingarö prästgård finns ännu kvar.

Ung dikt

Tanke, du föddes till frihet
för alla på jord.
Ändock beskäres dig denna din rätt
av många som önska din död.
Likt robotar styrda av impulser
från en tänkande blott skall du handla.
Res dig mot tyranni
och bevaka din rätt!

Vad kunna vi bestämma
om naturens vilda kraft,
den starkaste makt
som raserar den jord
vi trott oss behärska.
Var inte så stolt över ditt verk,
ynkliga människokräk.
Du är ej den starke,
du kan ej styra.
Du skall böja ditt huvud,
Och se inte upp,
ty där skall urkraften härska.

Jag älskar att vandra i stillnande kväll
och känna doften av våren,
höra fåglarna sjunga sin aftonsång
och se blommorna på ängen.
Då fylles jag av glädje,
tacksam över naturens skönhet.

Väl så jag önskade vår kärlek,
så högt ovan jord,
som lycka utan gräns.
Men allt blev så stumt,
mitt huvud slår jag
mot de murar du rest.
Kom in i mitt fängelse
och hjälp att riva de förhatliga murar.
Tag min hand och följ mig ut!

Rusa inte genom livet,
stanna och tänk en stund.
Din vardag är inte grå,
när det finns så mycket vackert oss givet.
Spar det ljusa att se på ibland,
också minnen är källa till glädje.

Solveig

kungl. hovpred. och kyrkoherden Ruus på mans- och kungl. hovpred. och kyrkoherden Morén på kvinnosidan. Vid förhöret som räckte något över 2 timmar i anseende till den folkmängd, som även från kapellen var uppkommen, visade de yngre allmänt berömliga prov av nödig och snäll läsning i bok såsom ock de flesta av obehindrad utanläsning i den förbättrade katekesen. Ungdomen visade ock ett gott begrepp om religionens heliga sanningar och viktiga föreskrifter." Ett lika hedrande vitsord avgavs även om de äldres kristendom.

Om prästerskapet antecknades: "att enighet och förtrolighet emellan lärare och åhörare här var i synnerhet rådande, det visade den aktning och kärlek varmed alla mötte sin vördade och ålderstigne lärare herr dr Blomberg och ett lika förtroligt förhållande spordes med församlingens verksamme och nitiske komminister herr Erik Sundell samt med adjunktus praep et. oast herr G. J. Nordkvist, vilka båda följa den värdiga föresyn deras aktningsvärda förman dem städse lämnar, varigenom de ock tillvunnit sig en obestridlig rätt till sina åhörares förtroende och välvilja."

Inga klagomål framföres på kyrko- och nattvardsgång. Den allmänna nykterheten vitsordades, enighet råder mellan äkta makar, barnen iakttar ett värdigt uppförande mot sina föräldrar, enighet och sämja mellan grannar är nästan allmänt rådande och till sist meddelas att kyrkvaktarspödet (spöet) varit överflödigt en längre tid, då alla som bevista gudstjänsten ädelt tävla att av det som förkunnas söka tillfredsställelse och nytta för sina själar.

Hur man i stället denna tid sökte belöna god gärning därom vittnar följande berättelse ur ett stämmoprotokoll från samma tid:

"I anledning av till landshövdingen ingiven berättelse om den för någon tid sedan drunknade fjärdingsmannen Stenbergs berömvärda och nitfulla förhållande, vilken vid det olyckliga ögonblicket att se sig utan räddning, från sig kastat sin plånbok, som på isen vid kanten av vaken, där han sjunkit, blivit funnen med inneslutna kronomedel (skatte-) till en summa av 50 riksdaler, som således blivit räddade. Herr baron och landshövdingen m.m. hade låtit utanordna en gåva till Stenbergs i knappa villkor stadda änka. Hon blev nu inkallad och mottog i de församlade sockenbornas närvaro 10 riksdaler under betygande av sin vördnadsfulla erkänsla."

V. Gezelius

Gustavsberg utställer på Amagertorv

Utställningslokal hos Bing & Gröndahl

Foto: *Gunvor Betting*

Gustavsbergs Fabrikers tidskrift "Porslin" har ägnat ett specialnummer åt Dansk Keramik. Det är en fin publikation, byggd på danskt-svenskt samarbete, och en honnör, som *Hjalmar Olson* säger i företalet, åt kolleger i Danmark, yrkesskickliga arbetare, kunniga tekniker, konstnärliga krafter och ledande industrimän.

I anslutning till denna vackra utgåva av Porslin har Gustavsberg inbjudits både av Den Kongelige och Bing & Gröndal att i deras utställnings- och försäljningslokaler presentera vad Gustavsberg kan och vill på keramikens område.

Hjalmar Olson tillsammans med Dir. Erik Lindgren, Den Kongelige och Dir. Ole Simonsen, Bing & Gröndahl

Foto: *Gunvor Betting*

Att komma med porslin till Danmark förefaller oss vara detsamma som att komma med bröd till bagarbarn, men dr *Arthur Hald* talar om att vi kan glädja oss åt en mycket fin kritik. Danska tidningar erkänner att vi dels har mycket fint stengods och fina individuella artister, dels att vi framför allt tidigt arbetat fram en fin och modern vardagsvara. Så tydligen är det hushållets porslin, dess former och färger, som tilltalat danskarna.

Vid utställningens öppnande och pressvisningen var Hjalmar Olson närvarande jämte fem av våra konstnärer. Tydligen intresserade de nya konstnärerna och *Karin Björquist* möttes med stora famnen för sin vardagsvara och sitt stengods. Ur en av recensionerna, den i Kristeligt Dagblad, som efter att ha nämnt de välkända herrarna *Kåge, Lindberg* och *Friberg* och deras lysende resultater, saxar vi: "Det er forfriskende og opmuntrende at se hvor dygtigt der arbejdes på Gustavsberg i dag. Når man fra kunstnerisk side her understreger, at man gerne vil se at nå op på samme høje stade, som vi har nået i Danmark på dette område, gaelder det både de naevnte kunstnere og deras yngre kolleger: Karin Björquist, Lisa Larson og Britt Louise Sundell, der som de også arbejder meget målbevidst og inspireret med stentøjet, er nået så langt, at de langt fra behøver at skamme sig."

Intervju med modellören

När Veteranklubben hade sin årsträff berättades bland annat att *Gerhard Pehrson,* som i år fyllt sina 70 år, suttit på modellörstolen i 56 år och hans fader Alfred Pehrson i 44 år. Det var alltså ett 100-årsjubileum, som gav oss anledning till en extra intervju då vi "på ämbetets vägnar" uppvaktade 70-åringen i hans vackra villa i Grisslinge.

Gerhards pappa kom från Närke 1881 och började året därpå att arbeta som modellör. Det var en verksam man, bl. a. var han kassör i Klubben under 25 år. Därtill var han poet och skrev rimmade och saltade "Gustavsbergskrönikor", som på sin tid var mycket populära, och vilka vi återgett i tidningen vid tidigare tillfällen. Han gifte sig med en flicka från Utö, som med de sina rodde till Gustavsberg, då Utögruvorna lades ner 1878. Alfred gick bort 1926, men flickan från Utö är nu 92 år. Hon bor hos Gerhard och är ovanligt pigg och vital för sin ålder och har ett mycket gott minne. Vi hoppas att få göra en intervju någon dag.

Gerhard Pehrson började arbeta 1903 och gick i lära hos sin far. Som ung har han varit med om att bilda Idrottsföreningen, vars sekreterare han var under många år. Det märks på "stilen" att han var en god fotbollsspelare, från den dag då bollen sent omsider började studsa bland de heliga ekarna i Bleksäng. Han var också med i de på den tiden populära löpningarna och i vinterns bandy på Kvarnsjön, där hovjägmästaren lade grunden till Gustavsbergsbandyn. Dessemellan fångade sjön och båten hans intresse. Så det blev att bilda båtklubb, med nytt sekreterarejobb.

Gerhard Pehrson är fjällbiten och har den där fina bruna ansiktsfärgen, som

Gerhard Pehrson

Österreichisches Museum für angewandte Kunst, där vi visa våra alster, ligger vid Stubenring, en del av den berömda Ringstrasse och mitt emot Stadtpark, Wiens största och vackraste parkanläggning
Foto Weislein

Wien, nästa!

I dagarna reser *Arthur Hald* tillsammans med arkitekterna Westman och Abrahamsson till Wien för att bygga upp och forma en av våra förnämsta utställningar, en som för första gången ska visa hela vår produktion. Dr Hald är en väl sysselsatt man i dessa dagar, men verkar inte jäktad, trots att han tydligen har ett visst tidsprogram, som tycks börja med tidsnöd. Vi fångar emellertid upp honom i flykten och får litet stoff för en förhandspresentation av denna remarkabla utställning.

Gustavsberg kommer framför allt att visa sådana produkter som har med formgivning att göra. Inbjudan har kommit från Österreichisches Museum für angewandte Kunst, för övrigt ett av de finaste museerna för nyttokonst i Europa, med bl. a. en känd textilsamling. I en sal på 600 kvm ska här visas Gustavsbergsprodukter, från badkar till stengods. Utställningen öppnas den 20 maj av Undervisningsministern. Intill den 21 augusti har Wienarna att följa uppmaningen på den affisch, som gjorts av Karin Björquist och som vid det här laget spritts över hela Wien. En katalog över utställningen är under utarbetande. Den blir givetvis på tyska och med många vackra färgbilder och beskrivande text. Den talar också om Gustavsberg som ort och sambandet mellan fabrik och samhälle, vilket också kommer att illustreras på utställningen med fotomontage o. d. Det blir första gången på så vis som vi visar Gustavsberg som helhet — och som representant för Sverige och svenskt sätt att arbeta och leva . . .

Auf Wiedersehen!

Dbg

en vintervecka i norr kan ge. Semesterintresset har sedan 25 år tillbaka varit vandringar i Jämtlands- och Lapplandsfjällen, med en och annan avstickare till Norge.

Formgivarna förr hette Gunnar Wennerberg och Neujd, den senare var också lärare vid Konstskolan i Stockholm. John Stjerna var också med och ritade en hel del modeller, särskilt till hushållsporslinet. I och med att Wilhelm Kåge knöts till Gustavsberg 1917 blev det mera att göra. Slöjdföreningens insatser för vackrare vardagsvara resulterade i uppsving både på konst- och servisporslinssidan. Med tiden fick Gerhard också medarbetare, Hamlet Lowndes, Benda, d'Ambroggi och nu Sjöquist. Konstnärerna och främst Stig Lindberg är flitiga arbetsgivare. Modellören får en ritning — på ett ungefär hur konstnären tänkt sig en ny skapelse. Gerhard gör så en skiss i gips eller lera och sedan arbetar han samman med idégivaren och justerar och putsar tills pjäsen blir godkänd för en avgjutning. Då får man en modellform. Sedan gör man en avgjutning på denna och får ett block. På blocket görs sedan en arbetsform. Det fordrar handlag, tålamod och intresse att vara modellör. Det tycker vi att vår noble 70-åring har i rikt mått. God fortsättning!

Skolkamrater

Skivor till kaffet

Radions önskerond till kaffet Torsdagen den 24 mars utsändes från Gustavsberg, där Bertil Perrolf placerat radiobilen utanför HPF:s lunchrum. Vi passade på att avlyssna programmet med de olika intervjuoffren. Till bevis ges här några smakprov.

Det började så vackert med Perrolfs vårkänsliga introduktion: "De ä en härlig vårdag. Med en hissnande blå vårhimmel. Det är nog det blåaste jag sett. Det är en sån där härlig blå himmel. För några timmar sen var det små vita, lätta, ulliga molntappar, just som betande får på den blå ängen ovanför oss. De ä ju den tid — de ä vår — den härliga sköna våren, men som trots allt kan vara orolig, oviss, som att gå på svag is. Isen har emellertid längst inne i viken här i Gustavsberg gått upp, att där har det slagit ned änder, som vänliga människor kastar bröd, å kakor, å skorpsmulor åt. Jag tror väl att det kanske är första underhållningsprogrammet som går utomhus idag. Hackspettarna har slagit trumvirvlar i skogarna, å snön den börjar försvinna på södersluttningarna, å man nästan anar blåsipporna under fjolårslöven. Men de ä väl lite för långt att ta till blåsipporna ännu, men de står inte långt på förrän man kan börja se dom. Vi ä alltså på Gustavsbergs Porslinsfabrik i dag, som ni kanske har gissat, å eftersom chefen själv, Hjalmar Olson, befinner sig i Storlien å åker skidor, så har vi tagit oss friheten att plocka ut personalen i vårsolen med kaffekoppar å alltihopa. Nu ska nu inte chefen tro att vi har plockat ut alla di tusental eller över tusental människor, å ställt in det hela i arbetet på fabriken, men vi har samlat några stycken härutanför, som i alla fall kan vara från sitt arbete för ett litet, litet ögonbilck. Ä då har jag först kanske då den konstnärlige ledaren här dr Arthur Hald, vid mikrofonen." Varpå Hald gav en liten historik över Gustavsberg och fortsatte: "Idag har Gustavsberg vuxit ut, å på Värmdövägen intill Stockholm kommer nu den ena trailern efter dan andra med massor av olika produkter".

Så följde en kort redogörelse för de olika fabrikerna. "Men de ä nog så att vi tycker att porslinsfabriken är kärnan i det hela" — Perrolf: "Jag tror jag ska ta å be Torsten Ralf, som ä biträdande till den konstnärlige ledaren att önska en skiva. Ska vi önska en skiva för chefen?" Varpå Stig Lindberg ingrep å rättade till namnet på Rolf, som föreslog "Ut i skogen ska vi gå". "De kan man göra både med skidor å till fots." Medan grammofonarkivet plockade fram skivan levererade Perrolf litet historiskt rundsnack, understött av Rolfs "Det stämmer precis!" Åså kom då äntligen den första skivan. Varpå Torbjörn Johnson stack in å skickade en hälsning till Hjalmar Olson med rekommendation att gynna insamlingen till Fjällräddningen.

Nästa intervjuobjekt blev "en gammal vis man", Anton Kock. Han önskade sig arian ur Pärlfiskarna. Perrolf förvånade sig över att denne ungdomlige gravör jobbat i 60 år. Gravör Kock berättade om sitt jobb. Ä så kom det fram att ett tidigare fritidsintresse var musiken. Han var med i orkestern med sin tenorbasun. Veteranklubben kom på tal — men käre Kock, dans tror jag inte vi tar med. Hockey-Cockeyn är nog litet för jobbig! Stickans röst kom in justerande här å där, men Perrolf var inte säker på om han skulle beteckna honom som "ledande konstnär" eller "konstnärlig ledare". — Efter Benjamino Gigli hörde vi i pausen hur talgoxarna ropade på Judit, men intervjuaren vände sig i stället till blommerskan Margit Söderlund och hänklerskan Aina Norman, som tyckte det var rart i solen. Perrolf såg "pittoresk bebyggelse" — värdshuset trodde han var lågt i tak och därinne små vänliga bord med varma lampor, som tänds till kvällen. Ja, inte kunde han vet att Värdshuset för det mesta är stängt och mörklagt så dags. Margit beskrev noggrant hur man med slicker och pensel sätter fast de blå blommorna. De båda enade sig om Arne Lamberts alltför ofta spelade solo i "Entonigt ringer den lilla klockan". Efter den låten kom den unge gentlemannen Ekmark, som tyckte att formarjobbet var kletigt, å funderade på jobb som plastpressare när "lumpen" var klar. Namnet på hans skiva uppfattade jag som "Only you", å som rätt melankolisk. Stig Lindberg kunde inte riktigt förstå att grabben inte gillade att forma i lera. "Att pressa plast är ungefär som att baka våfflor. Leran är kul att jobba med — det är konsistens!" Sedan koppformaren från Kopparberg talat om att han brukar gästa Bergasalen på Ungdomsträffarna, och den rytmiska plattan tonat ut, tittade Perrolf upp mot fasaden, där en del ungdomar tittade ut genom fönstren. "Va gör ni?" — "Tittar." — "Tänk om chefen i Storlien lyssnar på er". — "De gör inge!" — "Va heter ni — Så chefen får veta att Ni inte gör någonting nu, utan bara hänger i fönstren, å inte gör ett skapandes grand. De gör inte heller Anita Karlsson, som ska önska sej en skiva." Det blev Marina med Tosse Barck. Anita beskrev sitt jobb och hur hon glaserar

10000 fat per dag. Hemorten tippade Perrolf till Luleå, men si det var allt Småland det. — Jag tycker Marina var en prima skiva, men "den skarpaste låten hittills" tyckte däremot Ulla-Greta Andersson var den hon önskade, nämligen Blueberry Hill med Fats Domino, å den var ju faktiskt skaplig.

Tösen var anspråkslös, men trivdes tydligen med jobbet. Verkmästare Lowndes passade på att ge henne beröm, vilket hon kvitterade med att harangera Arne Lundqvist. "Han kan måla han!" Medan "Willy" garvade bakom fönstret. Lowndes talade om att det tar sina modiga år innan man kan konsten att måla, och att blommor och sånt är "mycke, mycke svårt". Å flickan var som sagt "mycke bra!"

Konstnären Stig Lindberg tyckte att vi nu hört mycket "snyggt", så han ville ha "något fult och bra" — å det blev Louis Armstrongs suveräna "Nobody knows" "Jag sysslar med många blandade saker just nu, ifrån plastgrunkor till en stor vägg, en fontän och sånt där, från det största till det minsta." Under intervjun konstaterade Perrolf att Torsten Rolf går omkring å småljuger litet grand. (Det var väl ingen nyhet! Sätt. anm.) Han sa nämligen att Stig höll på med textilier —men det var "tidigare, tidigare." Det blev också lite extra reklam för de nya spelkorten, de första på flera årtionden. "Det trodde ingen på, alla hajar skakade på huvut, men de ha sålts väldigt bra." — Referenten måste tyvärr inflika att jag alltid får dålig hand, när dom ger med Stickans lek. — "Vi ska bygga på det som har kvalitet från gamla tider", sa Stig Lindberg, "men göra nya grejer av det, som passar för oss". Detta på tal om spelkortens utseende. Å det var ju en bra maxim, som gäller både det ena och andra.

Sist i raden kom Edvin Lowndes, som fick deklarera sin härkomst och dekoravdelningens uppgift för de många "flickorna". "Ett program utan Alice Babs går inte." — Sa han. — Det blev "Sugar time". I snacket fick vi fram att vi har många utlänningar. Jag tycker att man skulle ha regisserat in en italienare, en tysk och en finska i ett inbördes samtal — å varför inte låtit dem önska en Evert Taube-visa från våra vatten. Till exempel den där om "månen som röd över Ingaröfjärden står". Men man får vara tacksam att vi slapp att höra "Vid foten av fjället".

Önskeronden blev en rätt trevlig underhållning, som gav intryck av vår och gott humör. Perrolf kan sin sak — och det kunde intervjuoffren också.

Lergöken

På väg från jobbet

i djupa, mycket djupa tankar. Och anledningen? Jo, dels det ringa intresse vi vanligen hyser för produkter, som blott och bart vill appellera till sinnesvärlden, och dels det faktum att vi har mycket lätt för att skriva kulturprogram i vårt land men tycks ha väldigt svårt för att genomföra dem. En massa orsaker till nämnda förhållande skulle jag väl kunna redogöra för, vilket jag förstås inte gör. Man blir lätt tagen på allvar om man skriver allvarligt, och det vill jag inte riskera. Det här ska nämligen så småningom bli en recension, och en sådan ska man aldrig ta alltför allvarligt. Utom konstnärerna, som är illa tvungna. De lever på recensenterna och recensenterna lever på dem, fast betydligt bättre. Konstnärer är ett underligt släkte. Underligast av dem alla är målare och med dem jämförliga bildframställare, som t. ex. emaljkonstnärer.

I fabrikens lunchrum kan vi finna många prov på bildande konst uppåt väggarna. Företrädesvis av fabrikens egna konstnärer men även av berömda utsocknes som . . . ja, minnet strejkar, men det gör detsamma. Titta själv efter, förresten! Häromdagen upphängdes ett nytt konstverk i Sanitets lunchrum. Verket var ett emaljverk, skänkt av det alltid lika generösa emaljverket i badkarsfabriken som första pris till det alltid lika segerrika Sanitetslaget i hockey-bockey, och utfört av emaljverkets egen konstnär. Och som vanligt, när det gäller modern konst, blev det allmän förvirring bland mottagarna. Hade konstnären fått i uppdrag att driva med Sanitet? Skulle plåten hängas på väggen eller placeras i trofékåpet? Vad föreställde det? Skiss av blivande Centrumbebyggelse? Flygfoto av en geologisk utgrävning? Mikroskopisk förstoring av sprickbildande ohyra i sanitetsmassan? Så där surrade pratet ända tills jag efterskickades och fick i uppdrag att tala om vad jag såg. Och efter att ha läst vad jag skriver här kommer alla att se på verket med helt nya ögon. Pro primo: Det är konst. Pro secundo: Det föreställer en match mellan Sanitet och Emalj. Materialet är, som sagt, plåt, emalj och färg.

Arbetets teknik skulle jag närmast vilja karaktärisera som émail champlevé, vilket i mitt lexikon förklaras med gropemalj. Konstnären har med denna teknik på ett genialt sätt lyckats markera både åskådare och spelare och samtidigt kunnat ge en åskådlig bild av spelets dynamik. Och så väl han trängt in i målvakternas psyke, när han förlänger målburarna till kortsidornas hela utsträckning. De agerande, såväl åskådare som spelare, markeras av små runda gropar i den vita emaljen (isen!) Spelmarkeringarna har fått två färger, en för varje lag. Åskådarmarkeringarna är däremot blandfärgade. Därmed visar konstnären sitt förakt för de idrottens belackare, som betraktar all idrottspublik som en enfärgad svans. Konstnären är ett framtidslöfte i emaljeri, det torde stå utom allt tvivel. På tal om emalj så har kanske inte alla hört den här historien: En vpl på ögonundersökning. Doktorn: "Högra ögat synskärpa 0,7 men vänstra ögat endast 0,1."

Den vpl. glatt överraskad :"Men det är väl bra, doktorn?"

Doktorn: "Hurså?"

Den vpl: "Jo, för att vara av ett emaljöga."

Gubben

Valborgsmäss

Det var valborgsmäss med mycket folk i parken. Härligt och roligt var det. Ett verkligt fint bål och bra sång och musik. Med spänning såg vi fram mot fyrverkeriet, kvällens topp-punkt. Pappa och Pysen försvann för att studera de tekniska finesserna på närhåll. Det var deras njutning. För Lillan var det första gången. Jag ville hon skulle få se så mycket som möjligt.

Så satte det då igång. Smällar, ljus, dunder och brak. Men jag hade en känsla av att någonting var tokigt. Men kunde inte riktigt göra det klart för mig vad det var. Helt absorberad av att titta. Men så kände jag en liten kall hand som drog och slet i min. Då kom jag ihåg. Jag hade glömt att förbereda Lillan på det här.

"Mamma var är bomberna," sa hon och vände ett blekt ansikte upp. "Det kommer inga bomber! titta uppåt, se så vackert, se så grant, se så fint! Det kommer stjärnor fram där uppe! — Bakom tog några sångare upp temat till talkör. Vackert-fint-vackert. — Det höjer stämningen, sa någon. "Hör du inte, att farbröderna är rädda de också, de skriker de med!" — Medan vi tog oss en runda, som klarade begreppen litet, fortsatte stämningen att höja sig. Så åt vi varm korv och allt var frid och fröjd igen.

Margareta

Gammal gustavsbergare berättar

Skilsmässa från Värmdö

Ja, det var så att chefen, löjtnanten inte kunde tåla att mantalsskrivning och betygsrekvisition, ja allt som hörde till kyrka, kommun och skola, var beroende av kyrkoherden i Värmdö. Han tyckte också att hans Gustavsberg på sistone hade ryckt upp sig så pass att han själv kunde vara patrones. Prästen därborta i Värmdö, han hette Kallberg, var en stor man av världen, kanske mindre i anden. Han spelade gärna kort, tutade så smått med bönderna, och krusade minsann inte gustavsbergarna. Odelberg arbetade länge på att få Gustavsberg skilt från Värmdö och Kallberg. Varav följde en hel del sockenstämmor i Värmdö, där man skulle säga sitt ord i skilsmässofrågan. Vi hörde ju till Värmdö och hade vår rösträtt därute. Åtskilliga gånger påkallades omröstning. Var gång kunde man misstänka votering, varför en hel karavan utrustades i Gustavsberg, som körde över de röstberättigade för att åstadkomma röstövervikt i skilsmässofrågan. Det blev veritabla lustresor för gustavsbergarna. Fabriken slogs igen och de många representanterna for till Värmdö med Odelberg och Forsberg i spetsen. Det var ett dyrbart nöje att sitta där och höra värmdöbönderna göra sina spetsiga och illmariga inlägg mot de i deras ögon högfärdiga gustavsbergarna, som till på köpet ej hade någon som kunde ge dem svar på tal. Odelberg var nämligen ej någon talets man, medan Värmdöborna hade en godsägare — den där kallade sig löjtnant gubevars — som var en styv krabat att föra ordet. Det var eld och rök och räven bakom örat, och en svår fisk för Odelberg att fjälla. Värmdös talesman lade oupphörligt krokben för Odelberg och hans gesäller, som Värmdöborna älskade att kalla gustavsbergarna. Men Odelberg hade förbindelse med de högre skikten i statsförvaltningen och lyckades så småningom få sin vilja fram. Efter de där avgörande stämmorna blev det mat och dryck på tingshuset och i det hela en glad dag för de lössläppta. — Så var vi då egen församling, och det skulle byggas kyrka. Odelberg och kassören bestämde att kyrkan skulle ligga däruppe på höjden, så den skulle se bra ut, när man kom farande genom Farstasundet. Och så skulle det bli prästval. Odelberg avgav först sin röst för salig Norman. Härmed var det givet hur de andra skulle rösta. Det var nämligen öppen omröstning — och gu nåde... Det blev enhälligt val av Norman naturligtvis.

Tidigare hade gustavsbergarna egen brukspräst, och det var då komministern i Ingarö. Det var en duktig präst, intelligent och kvick, men han som många andra kunde inte låta bli spriten. Jonsson var hans namn, en trevlig gubbe och ett original. Han gick alltid klädd i smorläderstövlar, också på sommaren, och till och med inför altaret ibland. Men en gång gjorde han sig fin, och klädde sig i kängor och galoscher. De senare märkta med AJ. Han skulle till "Calle på Brunn", flygbaronen och spela kort. Tiden flöt och toddarna också, så det blev sent. Jonsson skulle gå hem, gick vilse och kom ut över baronens leriga åkrar. Galoscherna fastnade i leran, och Jonsson måste till sist offra dem. Så småningom kom han välbärgad hem. Dagen därpå hittade baronens rättare de välmärkta galoscherna i åkern. Calle Cederström skickade dem med extrabud över till Jonson i Pilhamn med följande bevingade ord prängtade på paketet: "Dina vägar äro inte mina vägar!"

J. S.

Dags för sjösättning

Foto: *S. Karsbrink*

"Klubben-Folkparken" 100 år

Helst av allt vill man ju se framåt mot det fantastiska som döljer sig i framtiden, men det är inte nu min uppgift, dessutom står man ju på en osäker grund, ty allt kan hända. Ser man däremot tillbaka på det gångna seklet i vårt samhälles fritidsliv såsom det gestaltat sig och som det skildrats för oss genom handlingar och muntliga berättelser, så kanske man med fog kan anta, att organiserat fritidsliv här på orten är sekelgammalt eftersom 1860 var födelse-år för Gustavsbergs Arbetares Klubb och Gustavsbergs Baptistförsamling.

"Klubbens" inriktning var från början klart kulturell med bibliotek- och studieverksamhet, och i det nybyggda Värdshuset startades verksamheten. Läser man om denna tid i t. ex. Värmdöboken, där Prosten Qvist samlat en mängd material om folkets vanor och seder, så erfar man att folkdrycken var brännvin och superiet grasserade, och att dåvarande prästen Ziefeldt bildade en nykterhetsförening 1831 bestående av ett 40-tal personer. Sannolikt var förhållandet detsamma på Gustavsberg och föreningslivet i dess olika gestaltningar blev en motvikt mot superiet, som gjorde folket odugligt till arbete för sin försörjning.

Sådana var förutsättningarna då Gustavsbergs Fabrikers ägare Samuel Godenius instiftade Klubben och gav den dess stadgar år 1860.

Ett av klubbens märkesår var 1889 då Brukspatron Odelberg byggde Klubblokalen och något senare inhägnade Klubbparken med ett fint staket och den så kallade Klubbporten, som låg mitt emot gamla Skuggarbrunn.

Klubbens arvinge var enligt stadgarna Sjuklådan, den institution som tillsammans med Odelbergs fonder utgjorde vad vi nu kallar "socialhjälp". Klubben började vid 85 års ålder att visa tecken till en viss svaghet och därför uthyrdes den ansträngande parkrörelsen till Gustavsbergs Idrottsförening och Hembygdsgillet under några år.

För att inte Klubben skulle helt självdö, så kontaktades Folkparkernas Centralstyrelse, som inte tyckte att en så gammal och fin förening skulle gå sin undergång tillmötes, utan välkomnade Klubben till Folkparksrörelsen. Fabriken och kommunen inköpte inventarierna för 15.000 kronor och Klubben föddes på nytt och fick namnet Gustavsbergs Folkparksförening.

Pengarna utbetalades till den avgående Klubbstyrelsen f.v.b. till Sjuklådan eller liknande ändamål. Kontraktet är undertecknat den 3/1 1949 av H. Bergsköld för Klubben och Gösta Dahlberg och Harry Pettersson för Folkparken.

Så fick Klubben en ansiktslyftning genom föreningarnas stöd och även genom att enskilda personer tecknade andelar i densamma. Nöjesskatten har under de sista åren helt fonderats till Parkhallsbygget. Konsum och Avd. 205 samt Gustavsbergs kommun ha avsatt medel för samma ändamål. Gustavsbergs Folkets Hus-förening har överlämnat 3.200 kr till fonden.

Gustavsbergs Folkpark är numera en vardagspark med lekplatser och golfbana, öppet under sommartid hela dagarna, medan lördagarna numera ensamt svarar för nöjesinslaget med artistuppträdande och dans och så ha vi de traditionella folkfesterna under året.

Vad har nu framtiden i sitt sköte? Ja, i första hand räknar vi med att Parkhallen kommer att byggas enligt planen, att vinteridrotten på Ekvallen därigenom får sitt lokalproblem löst i det nedre planet och att samhällets lokala behov på ett vettigt sätt kan förverkligas i det övre. Vi säjer väl samhällets, därför att man numera anser att en Folkpark måste man kalkylera med i ett modernt samhälle.

Enligt trädgårdsarkitekten Ulla Bodorff kommer folkparkerna att behålla sin traditionella typ, men man måste samarbeta med kommunernas övriga fritidsorganisationer när det gäller planeringen av verksamheten. Det är de folkliga organisationerna som bör stå bakom och skapa tyngden och aktningen för rörelsen. Några undantag finnas, såsom Liseberg, Säterdalen och Bollnäs, som är rent kommunala och även Stockholm, med Kungsträdgården som ett exempel, kan väl räknas till denna grupp.

Av detta framgår att folkparken är en del av kommunens samfällda fritidsområde. Arealen bestämmes av verksamheten, framtida utvecklingsmöjligheter med fri sikt mot vidare horisonter.

Vår folkpark har dessa egenskaper, ett bra läge i samhällets centrum, inget skumrask enligt logstilen, utvecklingsmöjligheter genom skogspartiet bakom parken, gemensam gräns med Ekvallen, (som borde förses med gräs som den gamla Kapellslätten), bra parkeringsplatser på Rutens parkeringsplats mellan nya Aspviksvägen och Värmdöautostradan. Vi få hoppas att de fackmän som nu syssla med centrumplaneringen beaktar folkparkens traditionella och sekelgamla anor och att kommunens intresse för ortens ungdomsliv inte blir för ljumt. Vi bör ordna så för vår ungdom, att den stannar på orten och ordnar sitt nöjesliv på ett sundare sätt än det ofta blir i storstadens eller på logarnas tummelplatser. Det är därför vi kämpar för folkparken som den bästa kombinationen för lösandet av dessa frågor, lekparken med småbarnen under mödrarnas tillsyn, golfspel för ungdomarna, konserter och artister av skilda slag och god dansmusik till rimliga priser för vår ungdom.

Axel Björkman

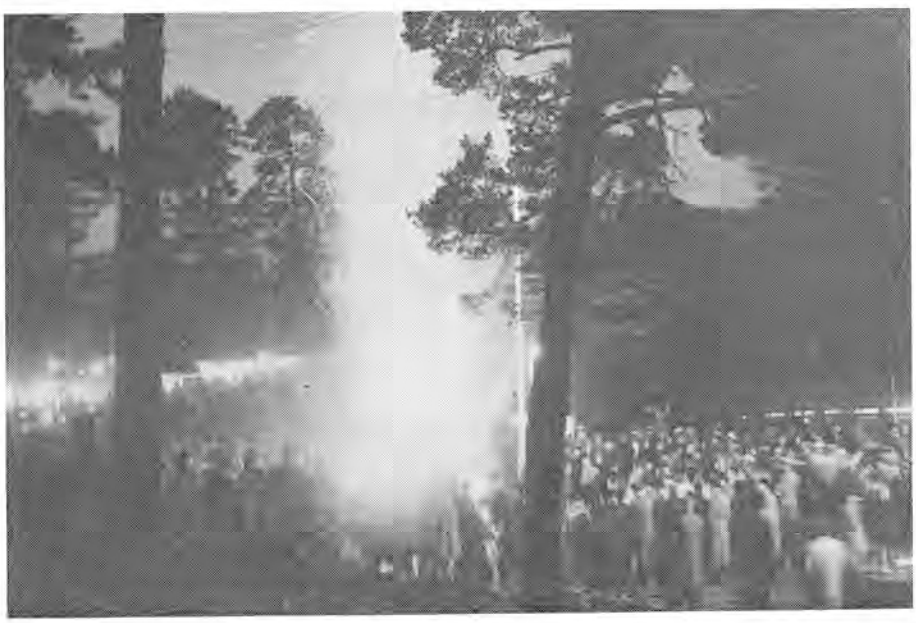

Scenstudion 15 år

Prolog

vid Gustavsbergs Scenstudios
15-årsjubileum den 5/3 1960.

Författare: *Edla Arvidsson*
Uppläsare: *Ellika Mann-Blomgren*

I förra seklet stod på dessa bräder
en trosviss här, som tänt Thalias bloss.
I garderoben hänga ännu kläder
som dessa bar och nu kan skyla oss.
Vi skådar arvet, känner innebörden
i detta krav, som ger oss lust och nöd.
Att tänka mer på konsten än på
skörden.
En amatör agerar ej för bröd.

Vårt spel vill skildra storm på livets
vatten
som förs till vila i vår lugna vik
och vi hälsa skall den långa natten
först när vi fått vår sista stickreplik.
Att roa eller väcka till besinning
det är den uppgift, som vi kalla vår.
För den applåd, som är vår största
vinning,
vi tackar Er, den till vårt hjärta når.

Du ser oss jobba troget i fabriken
den långa dag, som stundom blir oss
tung.
Men när mot kväll vi intar scenens
riken
skall där vår kappa skaka fram en
kung,
en drottning kanske eller en
prinsessa,
en Pinneberg som tråv till Samarkand,
en lustig narr med bjällror på sin
hjässa
— Satirens spegel i en arbetshand.

Det är vår tro, att så vi bör förvalta
till Eder lyst, det kära pund vi fått
och efter vår förmåga så gestalta
en roll i livets spel på ont och gott.
Från denna scen när kylig marskväll
välver
grant över Gustavsberg sin vårblå
bro,
må var replik, som över rampen
skälver,
ge nya löften och en framtidstro.

Komedi-dramat "Hjärtat och Njurar" av Jon Patrik inledde Scenstudions Jubileumssäsong. Bengt Blomgren och Ellika Mann hade regisserat, Arvid Bergström hade format scenbilderna. Det var en trevlig föreställning, där särskilt soldaterna fick en festlig tolkning av Birger Säfström, Arvid Bergström, Hilding Ohlson och Rune Malm. Kurt Svensson gjorde sin stumma men ändå fordrande roll fint. Ulla Svenssons Syster Margaret var en söt uppenbarelse. Doktorn spelades av Aina Lindahl. Här är två bilder från en morgon på sjukavdelningen och en scen från uppbrottet och den krävande fotograferingsuppgörelsen.

Fransmannen Follereau, som gjort mer än andra för mänskliga rättigheter, för en magna carta åt leprasjuka, skrev nyligen ett öppet brev till Eisenhower och Chrustjev.

"Ni mina herrar". säjer han, "är världens mäktigaste". "Vad jag begär är så lite, så väldigt litet, nästan ingenting, bara att ni ger mig varsitt bombplan. Jag har nämligen räknat ut, att för priset av två sådana bombplan skulle man kunna vårda alla leprasjuka i världen. 12—15 milj. spetälska innefattar förstås inte all världens nöd. Men det är i alla fall en rätt stor nöd. Ett bombplan mindre i era stora bombflottor skall väl inte förändra så mycket i ert styrkeförhållande. Men om ni ger mig dessa två bombplan skall ni få se vad det kommer att ljusna. Vilket hopp skall inte födas hos miljoner hjärtan, inte bara leprasjuka hjärtan".

Epilog

Efter festföreställningen på Folkan samlades medlemmar och inbjudna till supé på Hemvärnsgården.

Det var en underbar, trolsk stämning över snölandskapet, där det belystes av månens sken och marschallernas irrande bloss, då man vandrade upp emot gården.

Därinne, i den med björkar, blommor och ljus vackert dekorerade salen, hade många redan hunnit jämföra sina intryck från föreställningen innan de medverkande hunno anlända.

Under supén utfördes musik av en utmärkt trio och sång av P-O Winghed, och Rune Malm läste en av honom själv författad nidvisa, mer eller mindre sanningsenligt om vad som sig tilldragit haver. Arvid Bergström gjorde ett kort sammandrag över verksamheten under den senaste femårsperioden och ordföranden, Gunnar Lundberg, talade på Scenstudions vägnar och tackade för all den förståelse och all den hjälp i dess arbete, som kommit den till del från såväl allmänt som privata håll under årens lopp. Scenstudion har antagit ett medlemsmärke av silver, vilket nu överlämnades förgyllt förutom till hedersledamöterna, regissörerna Bengt Blomgren och Ellika Mann, till Aina Lindahl, Sven Andersson, Hilding Ohlsson, Birger Säfström och de tyvärr icke närvarande Gustav Roos, Lennart Elovsson, Malcolm Olsson, vilka alla medverkat till Scenstudions bildande och varit synnerligen verksamma under alla åren. Dessutom överlämnades hedersmärket till Arvid Bergström.

Gästernas tack framfördes av kommunalfullmäktiges ordförande herr Harald Lindholm, varvid han även berörde amatörteaterns stora betydelse som hjälp till ungdomens fostran. Han framförde även kommunens tack till Scenstudion och dess medlemmars uppoffrande arbete.

Efter supén vidtog dansen, som varade till fram på småtimmarna.

Efter premiären har förutom föreställningar i Gustavsberg pjäsen framförts på Runöskolan. Efter påskhelgen skall föreställningar bl. a. givas på Vår gård, Värmdö, Stavsnäs m. fl. ställen. Representanter för IOGTs och ABFs studieförbund ha bevistat föreställningar och givit uttryck för sin stora uppskattning av framförandet. Radiotjänst har även sänt en inspelningsbil och gjort upptagning för sin amatörteaterkrönika.

Från arbetarna vid Gustavsbergs Fabriker till barnen i Saloniki

I ett stort rum i Salonicas Arbetarcentrum bildar tre stora bord en lång plattform av trä längs väggen. På denna plattform ligger en massa leksaker såsom bilar, traktorer, lastbilar, lyftkranar, tåg, porslinsserviser, välklädda vackra dockor, negerdockor och 10 små TV-set från PUB och väntar på sina små ägare, som skall vinna dem genom lottdragning.

Etthundrafemtio par ögon, som tillhör barn från 1 till 12 år, lyser och tindrar som stjärnor. Små barnamunnar öppnas med förtjusande förvåning vid åsynen av så många underbara leksaker, som tycks vara ännu fler än man kan finna i ett stort skyltfönster — dessa dekorerade skyltfönster, som vid jultiden är så lockande.

På väggen ovanför julgranen, finner de som kan läsa följande ord på ett stort plakat "Från arbetarna vid Gustavsbergs Fabriker till barnen i Salonica", vilket betyder att dessa presenter kommer från okända vänner, som bor någonstans i närheten av Nordpolen . . .

Allteftersom lottdragningen fortgår, stiger larmet av entusiastiska barnaröster högre och högre. De, som redan har fått sina leksaker, har bråttom att leka med dem, medan ivern hos de andra når sin kulmen.

Nummer efter nummer drages, leksakerna finner sina ägare, och efter två timmar återstår endast tomma bord, julgranen och rummets övriga festdekorationer. Utanför på trottoaren kan man glädja sig åt barnens lycka, som ger sig uttryck i förtjusta utrop såsom "Se på mitt tåg, så fort det går." "Jag bygger en väg med min lyftkran", etc. etc.

Den 10 januari fick alltså 150 barn leksaker, som Jultomten kom med. Den kvällen gick 150 barn till sängs med ett lyckligt leende på sina läppar — ett leende grundat på solidariteten mellan människor.

Låt oss hoppas att antalet lyckliga barn skall bli större och större år för år, och att den dagen skall komma, när Jultomten besöker *alla våra* barn över hela världen.

S Metaxa-Economou

Det är natt och folk går över en å

Så är det natt och folk går över en å, fast det är egentligen förbjudet —
och det är en konstig å, ty den skiljer en värld från en annan.
På ena stranden: bakom järnridån. På andra stranden: framför.
Ack vore det ändå en ridå som på teatern.
Men detta är inte teater. Det är verklighet.
Och i verkligheten skrämmer människor andra människor på flykt.
Och de skrämda kommer hit, över åar, över berg, genom regn, genom natt
De skrämda flyr från skräck till vanmakt.

De har inga namn. Vi kallar dem flyktingar.
De har inget yrke. De är flyktingar.
De har inget hem. De har läger.
De saknar allt — utom tid.
De är inte ovälkomna — men heller inte välkomna.
De är inte gäster — men heller inte främlingar.
De är flyktingar. Så heter deras folk, deras ras, deras yrke.

Förstod vi deras språk skulle vi höra dem säga:
Ge oss en fast punkt på jorden — och vi skall få den att blomma.
En flod har sin bädd, ett träd sin skog och en myra sin stack.
Men vårt folk som kallas flyktingar har inte en handfull jord
om vilken vi kan säga: Den är vår.

Så ge oss en handfull jord och ge oss en fast punkt
Och ge oss ett annat namn. Namnet: Människa.

Stig Dagerman (1923—1954)

Kring den svenska julgranen låg klappar till 150 barn.

Sommar
Sommar
Sommar
Bad
Bil
Semester
Sol-
sommar

Ja, ärade läsare, detta är intet aprilskämt om man får tro Waxholmsgubben. Och varför kan vi inte göra det trots att hans spådom för sommaren går "stick i stäv" mot vad som kungjorts från de tyska vetenskapliga långtidsspecialisterna på väder.

Allmän översikt.

Som helhet blir sommaren varm men på långt när ej så varm som fjolårets och till alla delar väsentligt nederbördsrikare. De längsta sammanhängande värmeperioderna varar genomsnittligt 6—8 dygn i stöten. Svealand och övre Norrland blir bäst gynnade och där kan till och med snudd på värmerekord i inlandet beräknas både i juli och augusti. De kortvariga men extremt varma perioderna ger upphov till åskväder med lokalt rikliga nederbördsmängder. Sydsverige och delar av ostkusten får högre nederbörd än normalt.

SÖDRA SVERIGE

Maj 15—31. Blomstermånaden gör skäl för namnet. Milda regn från medio. Sista tredjedelen stadigare med fint växtväder. Sydvästliga vindar överväger.

Juni. Varm inledning men i inlandet risk för nattfroster på frostlänt mark. Andra veckan fortfarande varm men med högre dygnstemperatur. Dock nu risk för åskväder med regnskurar. Midsommarhelgen och månadsskiftet helt i värmens tecken.

Juli. Bjuder i år på trenne värmeperioder. Varm inledning. Efter den 3 dock ostadigare med början i de sydvästra delarna. Andra veckans slut likaledes ostadig med regnskurar med lokala åskväder. Fruntimmersveckan varm och torr. Värmeperiod avslutar månaden.

Augusti. Julivärmen står sig. De sydliga delarna får dock ostadigare väder. En för hela distriktet varm period infaller mellan den 10—21. Åskväder kan dock då säkert beräknas men av övergående natur. Månaden slutar varm.

MELLERSTA SVERIGE

omfattande distrikten från en linje från Västervik i öster till Strömstad i väster upp till en linje från Gävle i öster över Oresjön ned till Charlottenberg.

Maj 15—31. Regnskurar med västliga vindar upphör efter hand från medio och övergår i en värmeperiod mot månadsskiftet. 21-24 dock ostadig. Kustdistrikten får genomgående kyligt väder.

Juni. Hög dagsvärme med stark sol men i inlandet kyliga nätter, råder under första veckan. Tillfälligt svalare med regn under slutet av andra veckan. Midsommarhelgen varm liksom månadsslutet.

Juli. Den goda värmen från junislutet står sig under första veckan endast avbruten av lokala åskväder. Varnas bör för en linje över Bergslagen—norra Uppland ut över kusten där det blir ett opålitligt stråk. Omedelbart före Fruntimmersveckan likaledes opålitligt men därefter infaller en påtaglig förbättring med hög värme mot månadens slut.

Augusti. Värmen fortsätter och blir särskilt påtaglig i Mälardalen och Skärgården. I slutet av första veckan tillfälligt ostadigare och svalare men sedan har vi värmen här igen och varar månaden ut endast avbruten av övergående åskväder.

NORRLAND

Maj 15—31. Tredje veckan regnskurar flerstädes men dock med hög dygnstemperatur och ingen risk för nattfroster. Sista tredjedelen högre dagsvärme men nu påtagligt kallare nätter.

Juni. Första veckan kommer med regnskurar med början i de västra delarna. Hög dygnstemperatur trots detta. Andra veckan betydligt högre dagstemperatur och svaga västliga till nordliga vindar. Midsommarhelgen varm.

Juli. Efter ett par dygns god sommarvärme inträder en ostadig period med ostliga vindar. I de norra delarna börjar i slutet av första veckan en värmeperiod som utbreder sig söderut. Det blir då i inlandet snudd på värmerekord. Under sist tredjedelen rycker kustdistrikten fram och får det jämnaste och bästa vädret.

Augusti. Åskväder med regnskurar inleder. Andra veckan går i värmens tecken. Under hela månaden får de norra och sydligaste delarna det bästa vädret som helhet. Efter en linje från Trondheim över Storsjön i Jämtland och till Sundsvall kommer upprepade oväder att draga fram troligen i samband med åska. En varm månad med i kustbandet särdeles höga vattentemperaturer.

Ja, det var vad de gamla märkena och tecknen varslar om för kommande sommar. Facit: både varm och tidvis solrik med korta men intensiva värmeperioder. Sydsverige och dess ostkust sämre lottade med nederbörd över det normala. Svealand och Norrland i särklass med det genomgående bästa vädret

tror Waxholmsgubben
Gert Wikner

Det är tydligt

att jag håller på att bli gammal. Tiden emellan jul och påska blir allt kortare och kortare. När Gustavsbergaren utkommer så tätt att man känner sig jäktad, är det tid att se upp för åderförkalkningen, för då har ens tidsbegrepp blivit förvirrat. Vi har ju Sport 60 i år. Det är kanske något för mig och för er. Kan man tänka sig, mina herrar, att ni lämnar bilen hemma och spänstar upp mot Farstaborg för att se fotbollsmatchen. Om jag själv någonsin går längre än emellan hem ljuva hem och Posten på barnbidragsdan? Det gör jag. Före påsk gick jag, därtill tubbad av familjens tre yngre män, ända till Ösby träsk. Jodå, jag klarade mig tillbaka för egen maskin. Efter att ha konstaterat det betryggande i att Backmans vita hår och kraftfulla gestalt stod vackert mot torpets gammaldags hemtrevnad, som ett bevis för att ännu lever en härdad generation. En generation som aldrig fått den tvivelaktiga chansen att råka ut för vällevnadens folksjukdomar.

Snö och svallis gjorde kärleksstigen mot Skogsbo vådlig men tussilagon blommade solgul på tippen. Hemma på den pyttelilla tomten låg den hållbara ruinen av vinterns stolta snöfästning kvar och hånade våren och mig. Solen är barmhärtigare mot människornas avfallshögar än mot våran gräsmatta det är det bittra faktumet, basta.

Dan därpå kom den minste som snart blir fyra och hällde en näve tussilago på köksbordet. Han är i den åldern då man för sitt liv inte kan begripa varför stjälkarna bör hänga med. Sexåringen fnyste. Men i samma ålder som lillbrorsan kom han själv in och började gräva längst ned i byxfickan. Grävde så att han knäade av ansträngning och halade, lycklig och triumferande upp en grabbnäve med mossa, boss, tallbarr och misshandlade blåsippor. Skönare gåva har ingen moder fått.

Apropå gåvor.

Detta med ökad kommunal information i Gustavsbergaren var en ny och glädjande gåva till läsekretsen. Stundom blir man medveten om sina djupare behov först när man får dem tillfredsställda. Vi skall alltså få en Centrumbebyggelse. Tack, tack, vi är sprickfyllda av förväntan och frågor. När, var, hur? Fragment med undanträngda minnen av gamla löften och planer söker skaka av sig porslinsdammet och förvirrar begreppen. Det är alldeles givet att detta var oss till tröst. Vi fick från vederhäftigaste källa bekräftat att Centrum skall ligga framför farbror Knuts vedbod, inte bakom som en del tycks ha fruktat. Det är klart att vi alla, medvetna och vakna samhällsbor, länge har haft på känn att denna uthusbyggnad har en nyckelposition i lösningen av problemet Gustavsbergs centrumbebyggelse, men det är så skönt att få visshet. Vårt behov av information är väckt, svik oss inte, vi väntar.

Att väcka dolda behov

det gör den moderna reklamen så gärna. Affärsmän av den sort som knackar på vår dörr går ännu längre. De söker skapa nya behov som inte ger oss varaktig glädje. Konsten att säga nej utan att vi känner oss som satkäringar har vi hemmafruar svårt att förvärva. Men vi måste värna om vår rätt att köpa vad vi vill, var vi vill och när vi vill. Det springs lite för mycket vid dörrarna i det här samhället. Ibland kommer flera försäljare per dag och på söndag kommer Vakttornets drabanter. De underkänner vår livsåskådning och söker pracka på oss en för de flesta väsensfrämmande tro. Får vi be om större respekt för Hemfriden.

Snäva gränser

för medmänniskor är annars inte att rekommendera. Men gränsdragning har nu en gång vi människor en viss naturlig fallenhet för. Jag hörde ett rykte på byn. Vad säger ni, ska jag inte föra sådana vidare? Försök inte, fick inte vi skrivande personer göra det, även vi de mindre profeterna, skulle det se illa ut för oss. Vi har ju så att säga satt det hela i system. Det lönar sig inte att förneka det sedan aftontidningarnas överdrifter avslöjat det för allt folket. Men det var inte det vi skulle tala om utan ämnet var, gränsdragning. Vad jag hörde var detta, att fastighetsägarna i Grisslinge med omnejd hyser planer på att inhägna sitt badplatsområde och hindra Stockholmare, Gustavsbergare och annat löst folk att slå sig neder på strandremsan, samt att svalka sig uti Grisslingefjärden.

Har ni hjärta att göra oss detta? Först Skräddarviken och nu Grisslinge. Vi kommer att få badkomplex, tro mig.

I min barndom och yngre ungdom stod det, Privat Område, vid nästan varje badvik och sommarstugor med snickarglädje och strandrätt stod tätt kring de svenska kusterna. Sen kom nya strandrättslagen och vi vanliga dödliga kunde nå vattendragen t. o. m. i den stockholmska skärgården. Att äga vad alla äger ger ingen känsla av egenvärde och lagar äro till för att smidigt följas. Tror jag. En enda människa kan inte avskära en strandremsa men flera människor i en förening kan det. Båtklubben stänger en vital del av den saltstänkande Farstaviken med hänglås, ingen får fiska i våra fiskevatten som inte arbetar för Gustavsbergs Fabriker. Är någon barnfödd i samhället och av fallenhet, lust eller annan orsak anställd annorstädes men boende härstädes, rulle han tummarna och hålle sig lugn när gäddorna hoppar i våryra i vasskanten. Det är hårda bud. Hemska tanke. Tänk om samhällets samtliga föreningar, så där bortåt hundratalet, kniper sig en strandremsa var!? Snälla, rara, vi är några föreningslösa särlingar, göm en liten bit åt oss. Dock inte den där avloppet från Lugnet bubblar ut. Det finns gränser.

Edla Sofia

Svarl vårvisa

Våren helt oberörd skrider
fram över jordens fält
Smyckar en kvinna som lider
en åldring som stupat av svält.

Nu blommar pensé och scilla
Hagtorn och lejongap
Ett hundratal svarta blev illa
slagna i sydöstra Cap.

Varför ropar Du neger från bergen
här hjälper ej trollkarl och gud
när ödet avgörs av färgen
på nyfödda mänskobarns hud.

Blodsvett på svarta kroppar
Synen är långtifrån skön.
Det blir inga vårgröna knoppar
på Vita Härskares spön.

Edla

Daghemsföreningen förbereder sitt årsmöte i maj, då bl. a. det av styrelsen beslutade omorganisationsförslaget presenteras. Detta innebär att lekskolan förlägges helt till Åkerlyckan med en förmiddags- och en eftermiddagsgrupp under fröken Ulla Anderssons ledning. Daghemsverksamheten, med hel- och halvdagsvård blir på Blomkulan vid Ekedalsvägen. Personalen intar sina måltider på Blomkulan, där föreståndarinnans nuvarande bostad utnyttjas till personalrum och matsal. Den föreslagna organisationen skall tillämpas från den 1 augusti.

Resos semesterafton den 30 mars hade samlat mycket folk för att vara vardagskväll och med konkurrens från samtidiga arrangemang i samhället. Kanske utlottningen av den fria semesterveckan gjorde sitt till. Programmet var i övrigt bra med bl. a. sång av en ny italiensk tärna, SAS nya jet-film och ett kåseri av Arne Wallbom kring hans reseminnen. En medlem, en tös från Lännersta, vann medlemmarnas semesterresa till Schweiz, en något äldre tös från Gustavsberg vann friveckan vid semesteranläggningen i Varberg.

Förskolebarnen på Tomteboda har sänt redaktionen några brev i blindskrift,

där de tackar de gustavsbergare, som gästade Lekaftonen den 17 mars. Särskilt kul anser de att Bosses trumpetsolo, Hockey-Cockey och spargrisarna var. Ref. som var med tror att gustavsbergarna hade minst lika kul åt de soloframträdanden, som barnen levererade vid kaffe-pausen.

Friluftsgården Skevik tog emot ett 50-tal unga och äldre gustavsbergare, som i Sport 60-anda vandrade ditut den 7 april. Gården bjöd på kaffe och filmförevisning. Efter underhållning av Lagnö-ungdomar samspråkade man om att återuppliva en lokalförening av Skid- och Friluftsfrämjandet i Gustavsberg. Vandringen hem företogs under fackelsken.

Engelska skolpojkar från London hade utsett Gustavsberg som ett studiemål under några dagars rundfärd Göteborg-Stockholm. Efter en titt på fabriken, fick de vara med om att äta djupfryst i Kvarnbergsskolan, vilket de kvitterade med att i medhavda dräkter spela några scener Shakespeare.

ABF:s studieverksamhet avslutade säsongen med ett samkväm i skolan den 27 april. "Blåsipporna", en barngrupp bekant från Lingveckan, gjorde ett bejublat framträdande, manliga gymnaster spelade basketboll, skolans blåsorkester underhöll med musik och manskören sjöng vårsånger. Distriktskassören Kurt Johansson talade om studiearbetets målsättning.

Några bilder från pimpeltävlingen på Grisslinge fjärd.

Folkparksföreningen höll årsmöte den 12 april på Folkan, dit ett 50-tal andelsägare hade infunnit sig. Ur verksamhetsberättelsen noterar vi att besökarantalet i Parken 1959 var 12.323 personer, medan Folkan haft 19.331 besökare. Den gamla Folket-Hus föreningen har nu överlämnat sina tillgångar till Folkparksföreningen och lagt sig till ro. Nästa projekt är Parkhallen, för vilken kommunen avsätter medel varje år i 5 års tid. Likaså gör Konsum, fackföreningen m. fl. och man väntar nu att alla intresseorganisationer m. fl. ska bidra till fondskapelsen. Den bokförda nettovinsten på 4:11 lades generöst till denna fond. Styrelsen kompletterades med Edor Svensk, och fick "full och tacksam" ansvarsfrihet, vad det nu ska betyda. Tacksam var man också för det goda kaffet, varunder diskussionen om dansorkestern, konkurrens, Snoddas, ungdomen m.m. fortsatte.

Orkesterföreningen gav konsert i Bergasalen den 10 april. Bland åhörarna märktes ett stort antal från den inbjudna Pensionärsföreningen. Ur programmet vill vi framhålla en tjusig Symfoni och naturligtvis Griegs Våren. Blommor till dirigenten, Gustaf Svensson.

Gustavsbergs Mjölkförsäljningsförening lyckades trots goda radio- och TV-program att den 24 mars samla ett hundratal Gustavsbergs-damer till Bergasalen, där vi i samråd med Köpmannaförbundet ordnat en husmodersafton. Där avsmakades god och vällagad mat av förbundets skolkökslärarinna, och olika firmors representanter bjöd oss smaka deras produkter. För underhållningen i övrigt svarade tre glada spelmän, och stämningen i lokalen var hög, därför hoppas vi att få återkomma till flera trevliga husmodersaftnar. *Hansson*

Gustavsbergs Sportfiskeklubb arrangerade Stockholms läns Fiskevårdsförbunds pimpelmästerskap 1960 på Grisslinge den 6 mars. Tävlingen gynnades av ett strålande väder och hade samlat 350 deltagare. Förbundsmästare blev Carl Älvedahl, Vaxholms fiskevårdsförening, som fick en gädda på 4040 gr. Tvåa blev en dam, Irene Lundin, Stockholms fritidsfiskare, med 2 abborrar som vägde 3260 gr. Lagtävlingen hemfördes av Stockholms Fritidsfiskare. Gustavsbergs Sportfiskeklubb höll sitt årsmöte den 22 mars och förutom omval av styrelse och revisorer beslutades att lämna Stockholms läns Fiskevårdsförbund ett räntefritt lån på 1000 kr som bidrag till Lina fiskedammar. Åtgärder mot tjuvfiske var föremål för ett livligt meningsutbyte som utmynnade i ett uttalande att skärpa bevakningen.

Gäddtävlingen 1959 gav följande pristagare: G. Norberg 11,0 kg. E. Boström 10,7 kg, R. Nygren 10,5 kg.

Kristi Himmelsfärdsdag har alltid betraktats som årets första metardag och Dagens Nyheter inbjuder denna dag till tävling i riksmete. Om tillräckligt intresse finnes kommer styrelsen att undersöka möjligheterna för en metartävling.

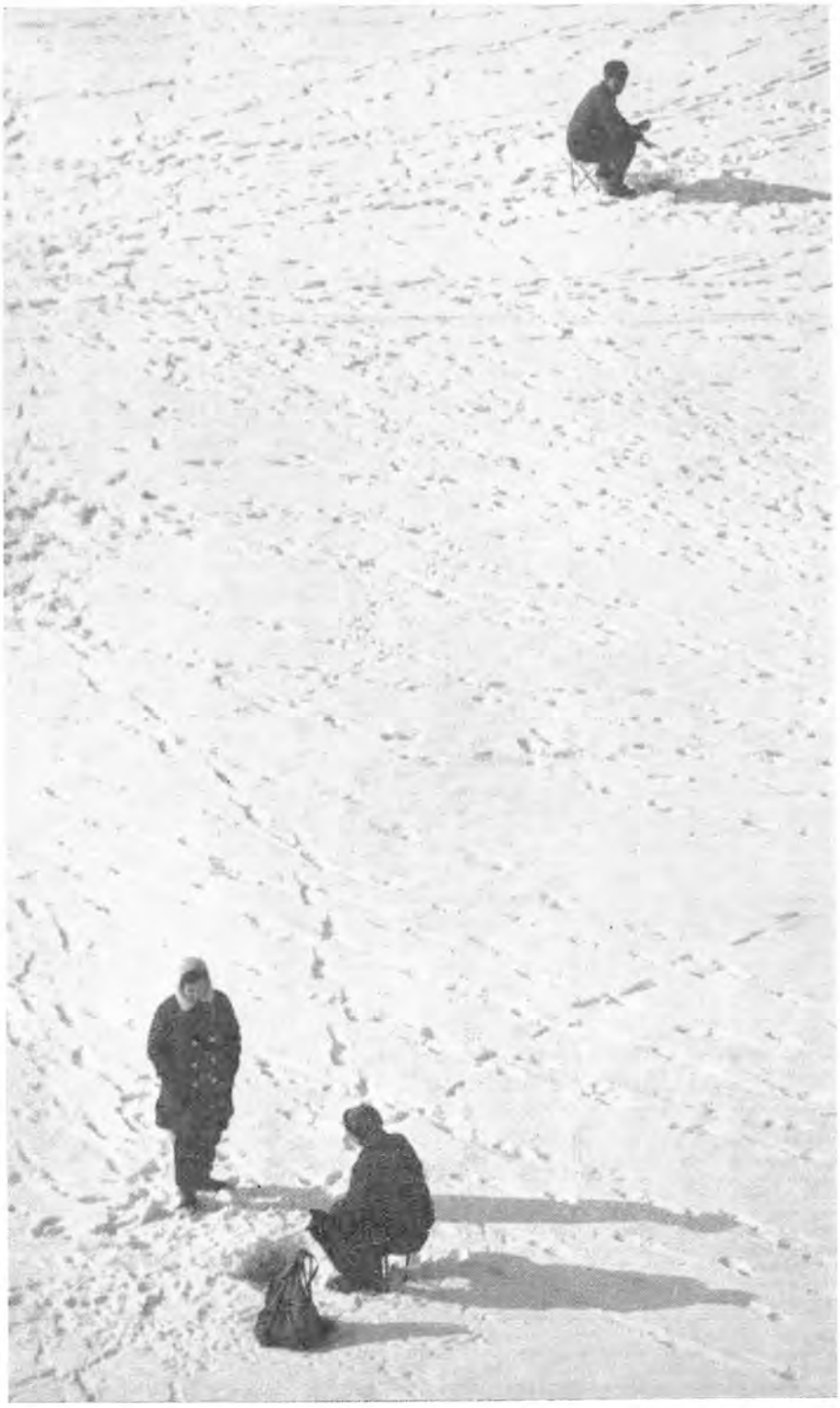

Blåsipporna kom medan ännu snön låg kvar i norrskrevorna. Videkissarna strödde sitt frömjöl och hoppade själva efter. Barnen släpps snart ut från skolan som kalvar på grönbete.

Reklamen tar varje vår nappatag med våra husmodershjärtan. Litet huvudyr känner man sig inför allt det nya, som kastas ut i marknaden. Vill ni verkligen ha så *mycket* nytt. Storstadens försäljare smittas av försommaryran och tror att det går "att göra landsorten". Eller är det helt enkelt så att de tröttnat på storstaden.

En är av den trivsamma sorten, som tilltror mig att själv avgöra när möblerna behövs putsas. Det behövs de nu alltid i ett hem med barn. Men det går bra med cederträolja.

Vid pass tio stycken v e t att vi behöver persienner. Vad de inte vet är att vi njuter av solen och vår omgivning. Vi trivs med litet patina. Vi vill inte gå miste om solnedgången. Den förgyller allt från kondensstrimman på det sena flygplanet till Dardels "vackra mexikanska". Den flickan får verkligen pangfärger just då.

Inte heller vill vi ha vita strimmor tvärs över skiftningarna från månblått till klargult från plastkupornas kontrast mot svart eller kornblå kvällshimmel. Vi vill se fönstren i huset intill. Där lyser en rubinröd lampa, en TV-skärms ljus fladdrar bredvid ett klargrönt badrumsfönster.

Försäljare av den familjära typen kommer. De använder ens namn, så misstanken dyker upp att de är utsända av "Höga ledningen". De kan absolut inte säga sitt ärende i farstun, nej, in måste de. Det gäller dammsugaren, symaskinen eller pälsen, som inte kostar någonting n u. Bara en bagatell och så namnet på ett papper förstås. Det är som att förskriva sin själ till en svart potentat. Man mister friheten för framtiden. Den försakelsens väg som man i alla fall måste beträda om man vill skaffa sig något av värde, kan man väl lika väl gå fritt och otvunget.

Så är det han som har underbara böcker. Stora verk om musikens mästare, om hobby och hantverk, husmödrarnas allt i allo och o-fasa! De där skinninbundna blå Dan-Andersson eller Selma Lagerlöf, som man känner att man skulle vara lycklig med. Det är ohemult att fresta med dylikt. Där hjälper det ju knappast att säga att man har en bok.

Naturligtvis finns det stora önskesaker, som man inte inom överskådlig framtid kan skaffa sig annars, och som kan vara till stor hjälp i vardagsgärningen. Men gäller det något så viktigt, vill man väl se sig om för att få bästa möjliga. Det gäller väl också våra möbler. Låt oss titta i vår egen affär först. Se oss om och återvända dit om det är förmånligast där, vilket man sannerligen får hoppas. Kanske har man fastnat för en stolstyp, som passar in till det man har förut. Inte alltid går det för möbelbutiken att få in den. Det blir då att välja mellan att vara "konsumtrogen" och byta resten av möblerna också. Det skulle säkert ingen ha något emot, om det bara lät sig göra. Men så lätt är inte problemet. Då bör man ju ha friheten att försöka få tag på den någon annanstans.

I marknaden har kommit en del danska möbler. Bl. a. en förtjusande välgjord pinnstol i rödbok, som kan vara ett bra komplement. Den är märkt "co-op mobler Danmark". Den skall inte målas, man gnider den med finaste stålull någon gång om året i stället. Det är fantastiskt att danskarna kan göra sina möbler till sådana priser. Vad den kostar talar jag inte om, bara att den finns på möbelbutiken.

Underligt för övrigt att ingen firma specialiserat sig på att höra efter vad folk verkligen vill ha för möbler och tillverka efter marknadsundersökning. Kanske skulle vi då kunna bringa ner möbelkostnaderna. I Form klagas det över att folk inte inreder sina hem i enlighet med de planer arkitekterna gör upp för bostäderna. Det ärvs stora möbler, det plockas samman från ungkarlslyan och auktionskammaren den första tiden. Kanske tänker man: Vi få byta ut det så småningom, när barnen blir större. Inte är det så säkert att den möjligheten kommer, men hoppas kan man ju alltid. Sen må arkitekterna för heminredning bli gråhåriga och riva sina huvuden. Enkla, sittriktiga och måttinredda möbler håller på att erövra marknaden. Skaffar vi nytt, låt oss hålla oss till det.

Margareta

Bakom fällda persienner.

Prat om mat

I min barndom gästade vi några somrar en blekingsk gammal bondgård. Bland andra underbara saker som fanns var en asparagussträng. Vaknade man tidigt på morron tassade man utför den knarrande trappan med de smala trappstegen genom hallen med älgstudsaren och vargnätet. Ute på verandan i hörnet bakom de uppspända rävskinnen stod sparrisjärnet. Så var det ett långt skutt över till den daggvåta gräsmattan. Vita knoppar stack upp litet här och var. De måste skäras samma dag de kommer upp och alla vid kanterna fick vi barn ta. Järnet stack snett neråt och hade man tur blev det ett långt skaft. Pumpens kalla vatten strilande över dem. Tuggande drog man sig tillbaka på en rundtur bland den stora trädgårdens rosentry och syrén. Där fanns gungbräden och stenbänkar överlupna med mossa och en tystnad där bara humlor och bin brummade. För en timme var man försvunnen för världen. Och aldrig har sparris smakat så!

Då var det något av lyx över sparris. Nu finns den på burk. Den är åtkomlig hela året och varför inte dra konsekvenserna av det och använda den litet mera. Det finns burkar med hel och med skaft och bara knoppar om man så hava vill. Den är god till såväl fisk som kött. Tänker sjötunga med musslor och sparris. Eller caré, eller cassler med iskyld sparris i salladssås. (olja, vinäger, salt och peppar, citron och persilja allt efter smak) Grönsaker till.

Vad man gör av spadet och knopparna? Jo en soppa på hönsbuljongtärning och ris. Fräs en halv dl. ris i litet margarin, koka häftigt i 12 min. i sammanslagna buljongen och sparrisspadet och späd vartefter till ungefär en liter. Salta och peppra mycket försiktigt. Strax före serveringen iröres 1 dl. riven ost. En klick rört smör lägges i då tallriken kommer på bordet och mera riven ost.

Man kan reda hela burken och fylla en omelett. Gör omeletten på detta sätt, om Ni inte tillhör dem för vilken en fransk omelett är det enda njutbara! Vispa tre äggvitor och sätt samtidigt på spisplattan och omelett- eller stekpanna. Vispa skyndsamt och låt telefon och dörrklocka ringa hur mycket den behagar. Detta är viktigt förehavande. Det tar vid pass tio min. Rör ner en *tsk.* mjöl i 3 dl. mjölk. (ta inte mer mjöl. Det skall bara förstärka äggvitebyggnaden i omeletten, inte dryga ut den!) Lägg ner en klick margarin i pannan. Den skall bli brun omedelbart men inte brännas, så har pannan rätt temperatur. Vispa hela tiden. Ner med ägg-gulorna, ner med mjölken. Ner i pannan med skummet vartefter det bildas. På med ett lock med en gång. Rätt gjort skall den här omeletten efter fem min. fylla pannan upp till locket och gå lätt att rulla ur samtidigt som den är krämig på ytan och guldgul utanpå. Den skall ur pannan ögonblickligen.

Husmorsafton i Bergasalen.

En varm smörgås på lördagskvällen: 1 burk sparris värmes i sitt spad. Den får rinna av i sil. 4 tunna skivor franskbröd stekes försiktigt i smör. 4 msk. smör smältes och 20 skållade mandlar får ta färg i det. Smör och mandlar hälles över sparrisen på brödskivorna.

Vi vill ha det lätt och behändigt på sommarsöndagarna. Det finns f.n. billiga stora ärter i handeln. Koka dem färdiga, passera dem tillbaka ner i spadet, sätt till 2 dl tunn grädde och 1 msk vetemjöl utrört i grädden. Koka upp igen. Sätt till finklippt persilja. Servera med pepparrotsfil och riven ost bredvid. Ev. sparrissmörgåsen till. Det är en god introduktion till kall laxtallrik eller laxtortilla.

Laxtallriken gjord på färsk eller på burk (ev. tonfisk) går att göra i ordning i förväg, och i sista minuten förses med salladsblad och räddisskivor. Dela fisken i bitar. Rör majonnäs med grädde och finklippt gräslök. Garnera med ärter, finhackad rödbeta, kapris och dill. Dillpotatis till.

Till laxtortillan vispas en omelettsmet med finhackad dill och spadet i burken utdrygat med litet mjölk. Gräddas i ugn vid 275°. Låt svalna något och täck med mycket färsk gurka och fint strimlad sallad just när den skall in på bordet. Citronsaft med gröna iskuber till, mycket svagt sötad.

I affärerna kommer då och då grön holländsk melon. Nu har den börjat odlas här i Sverige också på kalljord. Den är förtjusande god, som den är, med socker till. Vill man vara lyxig kan man fylla en halva med vaniljeglass som den är, eller smaksatt med något rom eller arrak. Det är en smaksensation som man minns. Lägg någon vacker kvist bredvid. Vira en glad oöm bomullsserviett runt om det hela, så att det inte glider på tallriken, när man skär. (Servietten skall åka raka vägen ner i kallt vatten vid avdukningen för undvikande av fläckar.)

*

Hoppas det blir en fin sommar och mycket jordgubbar. Blanda dem försiktigt med litet vaniljsocker slå en dl. likör (helst körsbär-) över dem. Låt stå en timme i kylskåpet på max. Det gröna fästet kan vara kvar om det är vackert. Portionera ut dem i glas. Servera iskyld vispgrädde till. Ett mandelspån eller några rån är ett pluss, men inte nödvändigt.

Resten av likören används till smaksättning av glasyr till tårta, fyllnadsgelé eller grädde. Ev. att dränka nedersta tårtbotten med. En pannkakstårta fylld med sådan grädde, ev. med en och annan överbliven jordgubbe är också en variation att tänka på fram mot midsommarhelgen.

Glad och god midsommar!

Margareta

UNGDOMENS SIDA

Ungdomsträffen

Conny Rolf är från och med den 1 april och 10 veckor framåt på en ungdomsledarkurs som började i Dalom och avslutas på Tollare folkhögskola. Under hans bortavaro vikarierar Olle Modin som ungdomsledare. Han har visat film, "Kronans käcka gossar" och "Loffe som miljonär". Skärtorsdag var det dans till Melody Makers orkester och ett 80-tal ungdomar dansade. Den 28/4 var det avslutning för terminen med jazzkonsert av Melody Makers som hade en vokalist med sig. Man lekte, sjöng allsång och avslutade det hela med en stunds dans.

Måndagskvällarna har varit vikta för pingis. Pojkarna har varit uppdelade i två grupper, de yngre mellan 18—20 och de äldre därefter. En pingisserie har avslutats bland de yngre pojkarna och den vanns av Kenneth Wiman.

Flickorna har tillbringat måndagskvällarna på Farstaborg och sysslat med småpynt och annat knåp. Lärarfruarna Stenborg och Lindahl har lett verksamheten som varit mycket trivsam, med öppen brasa och kaffe varje kväll.

K K-son

Jag reste till Skansen en vårvinterdag, då solen gömde sig bakom molnen. Kameran hade jag med, för på Skansen borde dett ju finnas motiv. På anslagstavlan utanför stod det, att fotografering inom Skansens område är förbjudet om man inte innehar fotolicens. Den kunde köpas där och kostade en krona. Det var den värd för den gällde hela året. När jag var där låg ännu snödrivorna kvar och allt såg inte ut som under storsäsongen precis. Jag gick länge utan att hitta passande motiv. När jag väl kommit fram till djurens avdelning och träffat på får, getter, björnar och andra trevliga djur så måste jag snart byta rulle i kameran. Getterna var lite närgångna men jag klarade kameran och fick t. o. m. en bild. Resultatet ser ni prov på här.

Gösta Arvidsson 13 år

Unga Örnar

Vi har hunnit en hel del i våra grupper sen sist. Kanhända har antalet örnar minskat lite sedan vi startade i höstas, men det beror säkert på våren och solen som har kommit fram, då ungdomarna får annat att tänka på, och kanske också andra intressen.

En ny klubb har kommit till, för de mer tekniskt lagda ungdomarna, där de får hålla på med radioapparater, för den gruppen står Göte Viklund.

Teatergruppen har sysslat med kasperteater under våren, de har gjort sina dockor själva och även skrivit en del pjäser.

I friluftsgruppen har pojkarna gjort foderhäckar, halsterpinnar och annat smått och gott.

Tisdagen före påsk hade en del grupper små påskfester, då örnarna själva fick ta med sig kokta ägg hemifrån, när de hade ätit sin medhavda matsäck, lekte de timmen ut.

Söndagsvandringarna har kommit lite tätare nu när vårsolen tittat fram, varannan söndag har ett trettiotal ungdomar vandrat ifrån fabrikssamhället till lite lugnare marker. Tänt en brasa och halstrat sig en korv och riktigt rasat ut ett tag.

Tisdagen den 26 april hade Unga Örnar en insamling för Rädda Barnen, 86 bössor var i farten.

Hur det skall bli i sommar har ej bestämts, men det blir nog ett läger i hemtrakten.

EN

Har du hört att . . .

Har vi ögonen med oss

Vår tid är teknikens, fartens och de många sensationernas. Vi är på jakt efter upplevelser i tid och rum.

Ett av de många uttrycken härför är det alltmer omfattande reselivet. Vi är mer eller mindre fartbitna och reslystna. Och visst är det en god sak att allt flera får tillfälle att komma ut och se sig omkring i världen. Den allmänna semestern gör det möjligt för flertalet att i någon mån röra på sig, och detta är otvivelaktigt ett framsteg. Något att vara glad åt.

Men även de bästa ting har väl någon avigsida. Har inte exempelvis bilismen bidragit till att göra om oss mera fartsinnade än naturintresserade?

Vi har nu vissa möjligheter att komma ut och få se nya bygder och länder. Men har vi ro eller lust att stanna, fundera och samla intryck? Ger vi oss tid att intressera oss för människorna och naturen där vi drar fram?

En hobby som har många vänner och utövare är fotografering, och denna bidrar givetvis i hög grad att skärpa sinnet för det vackra, säregna och intressanta i tillvaron. Men om vi går utanför kretsen av yrkes- och amatörfotografer, målare och naturintresserade — hur är det då ställt med intresset för denna sida av tillvaron? Man har anledning ställa den frågan och vi kan gärna rikta den även till oss själva.

En köpman, som använt en sommarmånad till en bilfärd genom en god del av Europa, berättar om sina intryck. Han har mycket att berätta om vägarnas skick, hotellens standard, nöjeslivet och de större sevärdheterna. På en direkt fråga om de djupare intrycken av naturen och människorna blir svaret en förvånad undran: Vad menar du egentligen? Denna fråga ger anledning till några mera konkreta spörsmål: Vilka upptäckter gjorde du i växternas och blommornas värld? Och hur fann du människorna i de olika länderna? Var det inte mera av livlighet, omedelbarhet och värme i lynnet där nedåt medelhavstrakterna? Vill du inte ge några personliga intryck och glimtar av det här slaget?

Det gick inte att få något besked på de här punkterna. Vår man hade enligt egen utsago haft intresset och uppmärksamheten endast på de stora och väsentliga sammanhangen. Det ingick i resplanen att avverka det mesta möjliga. Många länder och många mil — det ansåg han vara ett bra riktmärke. — "När man nu en gång är ute, vill man hinna med så mycket som möjligt. Och då går det inte att lägga märke till såna där småsaker." — Det var hans syn på saken.

Denna man är säkerligen inget undantag. Det är inte ovanligt att intresset för tillsynes små ting och företeelser är ganska ringa. Naturens olika detaljer och särdrag tycks för mången vara en främmande värld. Medmänniskornas kynnen och öden likaså. Denna likgiltighet har sina orsaker. Vi är alla instängda i våra egna tankars fängelse och har inte lust eller förmåga att bryta oss loss. Tyvärr.

De vidgade resemöjligheterna borde kunna ge en mera mångsidig orientering och en rikare behållning. Visst kan det vara värdefullt att veta något om autostrador och andra vägar, om Alpernas snö och Medelhavets vatten, om trafiken och nöjeslivet i stora städer. Men det är inte mindre betydelsefullt att äga en fond av intryck, erfarenheter och minnen av människorna och deras vardagsvärld, av blommorna, dagrarna och allt detta, som ger ett land dess atmosfär. Kanske är det dessa många små iakttagelser som ger oss den största glädjen och behållningen. Inte sant?

Vi kan skärpa blicken för vad som möter oss. Detta förutsätter att intressesfären vidgas. Om vi inte bara tänker på det egna lilla jaget utan även på medmänniskorna, ökas förmågan till inlevelse, medkänsla och kontakt. Om vi inser vårt starka beroende av markens gröda, får vi intresse för växtligheten och skördeutsikterna. Har vi sinne för det underbara i det lilla, i småkryp, gräs och blomster, får vi alltid något fängslande att syssla med och tänka på. De små tingen kan få oss att för en stund glömma livets ävlan och hjärtats oro. De kan göra oss mera avspända, lugna och samlade. Och detta betyder långt mer för vår trivsel än fartens tjusning.

Det är inte alltid lätt att vara människa. Det är så mycket som påkallar vår uppmärksamhet. Det dagliga arbetet kommer väl i första hand och de ideella strävandena måste få sitt. Allmänna insatser av skilda slag behöver vår medverkan. Naturen och kulturen i dess olika former fängslar oss. Vi inser vår begränsning ifråga om tid och möjligheter. Det gäller att välja och sovra. Men om vi är vakna och intresserade, har öronen på skaft och ögonen med oss, kan vi hinna med åtskilligt.

Vid närmare eftertanke finner vi att även de små upplevelserna har sitt stora värde. Vi kan resa vidare utan att göra skarpa iakttagelser eller vinna större behållning. Vi kan också lära oss mycket genom noggranna observationer på ett helt litet område, bara vi har hjärtat, tankarna och ögonen med oss. Det är den avgörande frågan.

V. J.

Den blomstertid nu kommer

Den blomstertid nu kommer, tänker väl eleverna, när de med färg och form låter fantasin spela. Om en månad — skolavslutning — sommarlov!

I August Palms memoarer

läser vi om den unge adelsmannen, som efter att ha fattat intresse för Palms samhällskritik i vältaliga ordalag skildrade det "andliga proletariat", till vilket han själv räknade sig. Och så sa' han: "Jag är nu chef för ett verk här i staden. Jag går upp i expeditionen en timma om dagen, ifall det faller mig in. Blir jag borta, ja, då utför min närmast underordnade mitt arbete, som egentligen icke är något annat än ett slags öfverkontroll. Kommer jag icke, öfverkontrollerar han nämligen sig själv och afger rapport till mig, då jag behagar infinna mig. Jag har det så godt jag kan önska mig och lyfter mina 350 kronor i månaden, men ta mig katten, om jag vet hvad nytta jag gjort för dem." Detta hände i den lilla staden Ängelholm i början av juni månad år 1886, och vi är väl alla överens om att den unge chefens kritik var hedersam för honom själv. Hedersam! därför att de flesta av oss snarare går omkring med en hemlig åstundan om "högsta möjliga betalning för minsta möjliga arbete", än att vi gör tvärtom. Det förra är ju i och för sig oklanderligt, men då som mål för eller som resultat av vårt organisatoriska och tekniska arbete. Vilket ju inte är riktigt detsamma som ett "insmugglat" eller av makthavande sanktionerat parasitsystem. (Här avbröt jag skriveriet och satte mej att läsa Aftonbladet.)

Och kan man tänka sig!

I dagens insändare hittar jag följande passus. — En radioreporter, som tidigare varit chefredaktör för en nerlagd tidning, sa en gång sedan han kom till radion: "Jag har så bra betalt och lite göra, så jag skäms, när jag får min lön." Jo, jomensan! När månne den tid skall komma, då även den in i minsta detalj arbetsstuderade och bandstyrde arbetaren skall skämmas för samma orsak? Men trots den citerade insändaren, så är nog dagens samhälle så pass effektivt, att Ängelholmsepisoden kan tjäna som tankeställare för alla medborgare, som av ren tankelättja instämmer i skallet mot samhällelig eller kooperativ verksamhet. På August Palms tid var det inte heller lika lätt för kritikern att komma till tals som nu. Ända fram till år 1909 var medborgarrätten i praktiken en fråga om pengar eller samhällsställning. Och först 1921 genomfördes den allmänna och lika rösträtt, som är en av grundvalarna, och naturligtvis den allra viktigaste för vår demokrati. Att det sedan gått "troll i ord" så att en massa virrpannor springer omkring och etiketterar alla möjliga slags samarbetsformer med ordet demokrati, det är att beklaga. Ja, ännu värre!

Vad skall man säja

när t. ex. en stor daglig tidning skriver, att vår konung vid ett tillfälle "helt DEMOKRATISKT stod med händerna i byxfickorna!" Att vårt skolväsende ännu har en del arbete ogjort, när det gäller att förklara och levandegöra demokratins begreppsinnehåll i varje fall. Att man inte helt och fullt kan lita på våra politiska partier i detta upplysningsarbete är lätt att konstatera. Inte så att man från detta håll vill ändra den författning som ger menige man lika frihet, lika rätt och lika skyldighet, men likafullt finns det inte så litet av åskådningar, som legat till grund för eller hör hemma i helt andra samhällssystem och som då och då glimtar fram i den politiska propagandan. Nå, även de bästa av demokrater kan göra klavértramp, om än i bästa avsikt. Jag syftar här på den åldersgräns uppåt för politisk kandidatur, som en del lokala organisationer tillämpar. Beslutet är fattat av org. aktiva medlemmar i god demokratisk ordning, så långt är det bra. Inte heller är det väl så farligt från väljarsynpunkt vid de slutliga valen. Nej, men det är särskiljande, eller för att tala modernt och därmed tankeknyta till aktuella händelser, det är klart DISKRIMINERANDE och står därmed lika klart i strid mot den författning, som samma organisationer har varit med om att genomföra och i andra sammanhang säkert skulle offra allt för att försvara. Vidare att tillägga, så är det fullkomligt onödigt, eftersom vi ännu inte tagit för vana att välja våra förtroendemän på livstid. Jag menar också, att om man ger fan ett finger, så riskerar man lätt hela handen. Missköter vi oss, så är det fullt tänkbart, att vi rätt som det är vaknar upp i "gårdagens samhälle". Och från detta samhälle skall jag återge ytterligare en episod ur August Palms memoarer.

Atom contra Kärlek

I den upplaga av det stora uppslagsverket Encyklopedia Britannica, som kom ut första gången 1768, behandlades begreppet "atom" på 5 rader medan "kärleken" fick breda ut sig på hela 7 sidor.

I den senaste upplagan däremot talas det om "atomen" på 7 sidor. "Kärleken" finns inte ens nämnd!

När Palmen år 1888 avtjänat ett fängelsestraff

för smädelse mot riksdagen och släpptes fri, då möttes han av Hjalmar Branting i spetsen för c:a 500 sympatisörer. Det hurrades för Palm, vilket resulterade i ett åtal inför polisdomstolen. Så här skrev Soc.-D. — Efterspelen till polisdemonstrationerna vid Palms frigivande förgingo hufvudsakligen uppe i polisdomstolen. Där fingo de på måndagen häktade defilera. Palm själf, som icke häktats, kallades, med vanlig polisälskvärdighet mot folk, som man icke generar sig för, genom att en polis bultade sig in till honom kl. 5 på morgonen. De förklarade samtliga på framställda frågor, att de blott gifvit sina känslor luft eller helsat Palm, lämnande åt de svärjande polismännens sanningsälskande och ömtåliga samveten att åstadkomma bevisningen för "förbrytelsen" att ha hurrat för Palm i stället för den tyske kejsaren. Palm frågade domaren: — Jag skulle vilja veta om det blifvit någon lagändring mellan den 26 och 30 juli. — Nej, hur så? — Jo, enligt tidningarna skola en mängd människor ha hurrat den 26 juli på gatorna för den tyske kejsaren. Jag undrar om polisen anhållit någon af dem, som då hurrade, för förargelseväckande beteende? — Det är skillnad på tyske kejsaren och er. — Nej, hr domare, ur kristlig och juridisk synpunkt äro vi människor bägge. — Det är onödigt att tillägga att denna vädjan till kristendomen och juridiken icke ledde till något resultat. Palm och sju för honom hurrande kamrater fingo böta. Bevisningen bestod av att poliskonstaplarna svuro. Hjalmar Branting gick fri trots att två poliser svuro på att han hurrat. Branting själv hade fyra vittnen som intygade att han icke hurrat. — Hörde ni att Branting hurrade? frågade domaren en av konstaplarna. — Nej, men jag såg att mustascherna rörde sig på honom, blef svaret. — Det där sista verkar nästan som ursprung till Martin Ljungs bit om Fingal Olsson, så vi kan väl vara överens om att skillnaden mellan då och nu, när det gäller "rättsröta" kan vara värt ett litet leve. Ingen behöver riskera åtal för den saken, det garanterar ännu så länge

Fanfar.

Grisslingebadet skall inte stängas i sommar, deklarerar fullmäktiges ordförande Harald Lindholm vid sista sammanträdet. Detta i anledning av en sensationell rubrik i en dagstidning att det omtyckta badet kommande sommar skulle vara bommat för allmänheten. Sanningen ligger väl någonstans mitt emellan, menade rektor Gezelius. Ja, tydligen. Sommargästernas förening vid Grisslinge, som äger ungefär hälften av nuvarande badstrand har beslutat att stänga in sig på sin del och vill ej ha någon beblandning i fortsättningen. Hittills har kommunen, som äger den andra delen av stranden, och föreningen sammangått och gemensamt upplåtit hela badet för allmänheten. Föreningen har dessutom erhållit 2 000 kr av kommunen som bidrag till kostnaderna för skötsel, simundervisning och dylikt. Vidare har stora planer smidits om ett gemensamt pampigt bad med hopptorn, serveringar m.m. Samarbetet har nu brutits. Men kommunen bygger vidare på sin del av badet och kommer att utvidga åt Värmdöhållet. Parkeringsplatser iordningställes, badstranden förlänges m.m. Ingen badavgift kommer att uttagas. Däremot får bilisterna betala för parkeringen.

Mera bad. Vid *Södersved* fortsätter i sommar simskolan. Den olycksaliga barnbassängen på stranden, som fylldes med kallt källvatten i stället för med det behagliga sjövattnet, skall man försöka få ordning på. En botten gjutes på 40 cm djup och en pump skall föra in saltvatten. På strandområdet har jord påförts och hoppas man att badgästerna i sommar redan kan få sola sig i gräset det gröna. På campingområdet har skogvaktare Lindstedts mannar gallrat skogen och kan vi därför hoppas på ett ljusare och gladare Södersved i sommar.

Konsten trängde sig in i fullmäktigeförsamlingen i april. Förre ledamoten Valter Weinmark hade för cirka ett år sedan inkommit med en lång och välskriven motion och där framhävt angelägenheten eller rättare nödvändigheten av att det allmänna och således även kommunerna ej glömma bort konsten. Artur Engbergs gamla målsättning — en procent av kostnaderna för offentliga byggnader anslås för deras konstnärliga utsmyckning — bör vi hålla på. Vidare föreslogs tillsättande av en kulturnämnd i kommunen. På ett år hade nu frågan avancerat så långt att kommunalnämnden föreslagit tillsättandet av en kommitté på tre personer för att utreda frågan vidare. Till kommittén föreslogs Harald Lindholm, Harry Pettersson och Fritz Berg.

Rektor Gezelius ansåg att motionären själv borde få vara med i utredningskommittén men härom var meningarna delade med "votering" och omröstning som följd. Här uppvisades nu en trogen partipolitisk röstning. De fem borgerliga ledamöterna röstade på Gezelius förslag medan sossarna och kommunisterna höll på kommunalnämndens förslag. Tydligen hade sossarna tidigare på sitt gruppmöte penetrerat saken och funnit det lämpligast att motionären själv icke blev med i den kommunala utredningskommittén. Nu får vi hoppas på en snabb utredning och nästan med spänning på en kommande konstdebatt i fullmäktige och det skulle förvåna om konståsikterna då lika villigt följer partilinjen som nu vid kommittéfrågan. Synd att inte Weimark är kvar i fullmäktige.

Y. N.

Föreningslivet, och vi tänker nu företrädesvis på arbetarrörelsen, är i en verklig kris om medlemmarna vinkar med kalla handen åt väl genomtänkta program som angår alla, åt ambitiösa och stimulerande kulturströvanden, åt en ärlig avsikt att ringa in alla de frågor som präglar vår vardag och ger glädje och mening åt vår fritid. Det är oro i det demokratiska nervsystem, som föreningslivet utgör, om styrelser och kommittéer bjuder på möten som har väsentliga budskap till vår tids människor och publiken sviker. Men det är alls ingen kris om folk uteblir från möten och sammankomster som annonseras och hålles mera för formens och slentrianens skull än för behovet att främja viktiga intressen av facklig eller politisk natur. Ett möte får aldrig bli ett offer på formalismens altare. Ty meningslösheten kan inte locka till tankeskärpa, kan inte förvandlas till reflexioner kring väsentliga samhällsfrågor eller utblickar över ideologiska perspektiv enbart därför att den ges en rutinmässig inramning av ett traditionellt mötes alla programpunkter.

Gösta Svensson i Metallarbetaren

Sammanträdet 29/3 i fabrikens företagsnämnd var dels ägnat Bostadssparandet, dels 1959 års förslagsställare. För den första frågan redogjorde bankdirektör *Roald Wallberg* från Länssparbanken. I sitt anförande erinrade han om att banken har god förankring i Gustavsberg, där man har en omfattande utlåning kring egnahemsbyggandet. Banken har en stark önskan att intressera unga människor för ett sparande på längre sikt och det gäller inte minst bostaden. Produktionskostnaderna för egna hem har stigit och de lån som stat och bank kan ge når inte upp till dessa kostnader. I Gustavsberg, där utgångsläget är gynnsamt, kan man i de radhuslägenheter som nu färdigställas, få ett bottenlån i sparbanken på 27.500:— och ett statligt lån på 22.000:—, varför den egna insatsen blir c:a 11.000:—. För de anställda ger fabriken ett tillskott, som sänker insatsen till 8.000:—. Kan man då själv bostadsspara till 3000—4000 kr., garanterar Länssparbanken ett tilläggslån på resten. Nu planerar kommunen ytterligare framtida byggnation av både egna hem och insatslägenheter till måttliga kostnader. En propaganda för ett sparande på längre sikt till insatser för eget hem vore förnuftig och värdefull.

Nämndledamöterna betygade intresse för sparhemstanken. Under den följande överläggningen ställdes en del frågor om kommunens planer, om boendekostnader och om lånemöjligheter. Man efterlyste propagandamaterial och herr Wallberg överlämnade till ledamöterna en broschyr riktad till dem som önskar eget hem eller insatslägenhet. Det upplystes vidare att kommunen, företaget och banken gemensamt beslutat inbjuda intresserade till en Bostadsträff i Bergasalen den 4 maj, där man, förutom underhållning och kaffe, ämnar ge information om kommunens bostadsbyggen och Länssparbankens giv för bostadssparandet.

Så var det då *förslagsställarnas* tur. *Artur Teglund* utdelade minnesfat till *Anita Karlsson, Arne Lundqvist, Martin Wikner, Börje Skogh, Olle Norén, Tage Bjurling, Albert Rydberg, Gunnar Storm* och *Rolf Nygren,* som under året 1959 debuterat som förslagsställare. Till dem som redan tidigare varit med och fått sitt fat, men återkommit med nya förslag under det gångna året blev det en bokpremie, "Vasa, kungens skepp", som mottogs av *Alvar Ekmark, Hilding Lövgren, Valfrid Holmberg, Roland Fröberg, Evert Johansson, Sven Svensson, Emil Persson, Sven E. Johansson, Sven Wadström, Arne Larsson, Rudolf Berglund, Gunnar Hägg, Göte Engvall* och *Gunnar Sjödahl.*

Det rapporterades att 1959 gav 40 förbättringsförslag. Lika många har inkommit under 1:a kvartalet i år, tydligen en stimulans av Förslagspristävlingarna under vintersäsongen.

I skrivande stund kan vi meddela att det förslag, som insändes till Rikstävlingen genom förslagskommittén, i dagarna har utsetts att erhålla 1:a priset. Därom redogöres på annan plats i tidningen.

Bland vårens besökare märktes journalister från Nairobi i sällskap med personal från UD och SAS.

Anita Karlsson mottar hedersfatet på förslagsverksamhetens årsträff.

Just nu prövar man inlämnade förslag i KF-tävlingen, där vi har 8 st. med. — Häromdagen hade förslagskommittén anledning att besluta en premie på 1000:— för ett fint förslag till ombyggnad av tryckeripress. Det är tydligt att förslagsverksamheten fått ny vind i seglen.

Också på *skyddsverksamhetens* område kan vi notera rekord. Antalet yrkesskador 1959 rapporterades under nämndmötet vara 3,7 per 100 årsarbetare, dvs en minskning med hela 1,1 % sedan året före. Där blir det också en hög premie till fackföreningens hjälpkassa och skyddskassan. Nämnden har som bekant en gång beslutat att tilldela fackföreningens hjälpkassa 1000:— om man i skyddsarbetet kan understiga 8 %, som nästan var en norm för en del år sedan. Dessutom blir det en hundralapp för varje tiondedel.

Personaltjänsten bidrog också med goda siffror. Personalomsättningen har under år 1959 hållit sig till låga 6,3 %. På korpidrottssidan har våra skidåkare tagit hem 1:a inteckningen på KF:s styrelses vandringspris. Intresset för fritidsstudier är stort, och fyra anställda har varit på industrivecka på Vår Gård. Ett nytt Meddelande från Företagsnämnden är påbörjat av sekreteraren, och han ska ha det färdigt i början av maj. Där blir det protokollen från nämndmötena, ny förteckning över samarbetsorgan, utdrag ur kollektivavtalet och diverse notiser.

Efter sedvanliga rapporter från fabrikernas samarbetskommittéer och sedvanlig säsongdiskussion om sandning, gav hrr Teglund och Erderyd en redogörelse för inneliggande order och produktionsförhållanden på respektive fabriksavdelningar och dotterföretag. Det meddelades att specialvaruområdet inom KF ska ha en utställning på Kommunalhuset i Gustavsberg den 1—3 juni.

Så beslöt man till sist att träffas snart igen. Det blir alltså i maj redan.

Sekr.

Konsumspallen

Det hände i April . . .

Konsumkvittot ger återbäring

Under första delen av månaden översändes kontant 282.000:— kronor till föreningens medlemmar. Det var återbäringen för 1959. Därtill var det några 10-tal tusen kronor som överfördes till medlemmarnas personliga konton, där de sedan förräntas och blir större.

Familjerally

Söndagen den 24 april var det ett 45-tal bilar som ställde upp i ett familjerally, där vår Alvar Klinthäll höll i ledtrådarna med god hjälp av representanter från Trafikkommittén, MHF och Ostermans, som tillsammans med OK/Konsum var medarrangörer. Även om det inte var solsken från ovan så var det solsken och tillfredsställelse bland deltagarna, som mycket uppskattade det upplagda programmet. De *bästa* fick välförtjänta pris, men även undertecknad tilldelades ett tröstpris för *lägsta* poäng i en viss gren. (Ej trafikfråga). Tack för det. Jag skall läsa på bättre till nästa gång. Det blir rally igen.

Modevisning

Vår textilavdelningschef Gösta Avernäs gick redan i vintras och satte ett kryss i sin almanack för söndagen den 24 april, som lämplig dag för en vårmodevisning. Vi kunde då hälsa en till trängsel fylld Bergasal välkommen. Intresset för vad våra trevliga mannekänger hade att visa var mycket stort. Conferencier var Edla Sofia, som även visade ett urval damskor från vår skobutik.

Omsättningen i april

ökade med omkring 100.000:— kronor till över 800.000:— kronor.

Barnolycksfallsförsäkring

På förekommen anledning erinra vi om att vår förening har en kollektiv olycksfallsförsäkring i Folksam för medlemmarnas barn till dessa fyllt 7 år. Försäkringen omfattar ersättning för den del av läkekostnader och resor, som ej regleras av sjukkassan. Vid invaliditet utbetalas en årlig ränta av 1.000:— kr. till 24 år samt en ett engångskapital vid 24 år på 5.000:— kronor.

Förarförsäkring

Sedan ett par år har vi i samarbete med OK en försäkring i Folksam. Den får tecknas utan premiekostnad av bilägare, som köper bilförnödenheter vid bensinstationen för 600:— kr under ett kalenderår samt av motorcykelägare som köper för 200:— kr under samma tid. Man skall vara medlem i Konsum, Gustavsberg.

SEGRA SPÄNST

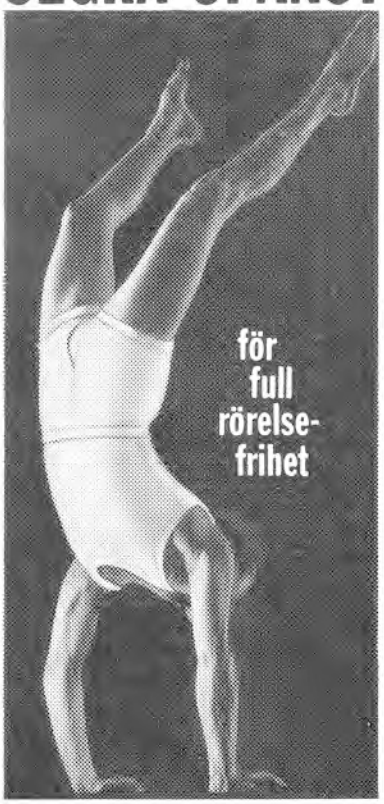

2 års garanti på köpet

svensk textil

Konsum
Gustavsberg

Våren och sommaren

Våra specialbutiker i textil, sko, möbel, sport, husgeråd och Fölungen har bytt ansikte med anpassning till våren och sommaren. Försäljningen av båtutrustningsgrejorna har blivit något försenad i år beroende på det kalla vädret. Men nu synes sjösättningen snart bliva aktuell. Gäddorna får inte lockas med glimmer och krok under tiden 1 maj—15 juni, men sedan blir det åter aktuellt med dessa redskap.

Tag en promenad till våra specialbutiker och Ni skall finna att det finns en hel del, som kan köpas på "hemmaplan".

Alla äro hjärtligt välkomna till butikerna, som äges av dem som handlar i dem.

G. M-n

På våren jag väntade som förr,
å vandrade ut i solen.
med blåsippsbukett hon stod för dörr,
å vinden lekte med kjolen.
Jag glömde bort allt tjat å pjåsk,
å alla som mumlat i skäggen.
Säg fick du också en puss-i-påsk,
du förårt dej väl inte på äggen?

Åt snorkighet ville jag ge en spark
surpupporna borde man haffa.
Att tjäna varandra på denna mark
har intet med dryghet att skaffa.
Att spara beröm — de ä dumt å trist,
en uppmuntran ä nu på tiden.
När gav ni er man en blomma sist?
Förlåt om jag störde friden.

Det gladde mej att vi fick radiolåt.
Reklamen den vägen ej skämmer.
Men hur intervjuaren än bar sej åt,
så svarade Torsten: Det stämmer!
Å Stickan var med å fick sin bit,
med grabben som ej gillar lerstök.
Jag saknade dock som prick över i't
en vårmelodi på lergök.

Rantning med veckopåsar en gros
pågår, fast nog blir dom dyra.
Tänk er att Konsum handlade så,
å slapp personal å hyra.
Jag tror ej att medlemmen då var nöjd
med dom som ordnar vår macka.
Jag tycker att de ä en illojal fröjd,
I egel bo till att kacka.

En mötessäsong ä rodd i land,
å stämmor å cirklar ä över
där ordet begäres i otid ibland,
där sades vad ej man behöver
Därtill har det ofta märke lagts
att vill någon dokumentera
sin pondus, så sägs vad redan sagts.
då är man aktiv mm.

Jag råder de unga att ta sin chans
å egna sparhemmet trygga.
Ej någonsin bättre tillfälle fanns
för den som sin stuga vill bygga.
Kommunen bland tallarna har en rad
av prakthem, som skjutna ur jorden.
Så Erk du, Maja du, gå nu åstad
å ta mitt råd på orden.

Se upp, jag vill städa i varje vrå
å starta på nytt från början.
Nu vårsoln avslöjar skavanker små,
det trasiga syns i sörjan.
Nu tar jag kvasten å sopar i fläng
i källarn å runt kring huset.
Se upp så du inte får dej en släng,
för här ska bli plats för ljuset!

Kanhända parolln om broderskap
ska hävdas på 60-talet.
Kanhända att herrarna nere vid Kap
ska inse att dom handlat galet.
Kanhända vi äntligen blir överens
om att rasfördomar ä fega.
Att hudfärg inte får vara en gräns
för dem som frihet vill äga.

I centrum står frågan:
Hur ska vi ha't
med Centrums byggnadsplanering?
Det sägs på sta'n, men de är bara prat,
att Träsket behöver sanering.
Vi väntar med spänning på ett projekt
på hus för skatten å brödet.
På KF sitter en känd arkitekt
å skissar oss framtidsödet.

Vem är den vilde åkarn med grus,
som har så bråttom med lasten?
Från Ingarö går det med fart å sus.
Nej här får vi ta till kvasten!
Dom kappas på vägen i omkörningslek,
å verkar sugna på slanten.
Betänk om något i kärran svek
— då bär det snart utför branten!

Att än en förening har kommit till,
däröver lär många undra.
Men Rädda Barnen lokalklubb vill,
så snart ä vi uppe i hundra.
Jag tror det behövs. Du ville så klart
en slant emot barnnöden bringa?
Det vore riktigt, bussigt å rart
om du vill ett medlemskap tinga.

Nu stundar fria lördagars rad.
o Härliga, strålande tider!
Jag tror varje man ä väldigt glad
— det finns dock andra som lider.
För hemmafrun blir det blott mer besvär,
För biträdet mera jäktigt.
För oss, som vilar å bilar, är
det hela verkligen präktigt.

LERGÖKEN

Vi trodde och tänkte vi skulle vinna den här korpserien men si, det gick nu inte alls så. Folksam och vi stod på lika poäng, när drabbningen om slutsegern satte igång. Och så vann då Folksam med 6 1/2 mot våra 5 1/2 poäng. Det återstod bara att gratulera Folksam till en välförtjänt seger. Prislistan ser ut som följer: 1. Folksam, 2. Gustavsberg, 3. Tre Kronor, 4. PUB.

Av någon underlig anledning har jag blivit anmodad att publicera denna matchlista, som gällde drabbningen mot Enskede schackklubb den 1/3 1960. Det viskas i schackkretsar om att våran ordförande Hasse stod för kaffekokningen den där kvällen och kan det ha inverkat på det för oss förmånliga resultatet, skall han få heltidsanställning. I alla fall gick han omkring och såg lite hemlighetsfull ut. Viskades det. Här följer drabbningen i kalla fakta:

Gustavsberg:			*Enskede:*
I. Elvin	1/2	1/2	H. Edling
G. Andersson	1	0	V. Sommargren
A. Lindström	0	1	J. Ringblom
E. Bjärewall	1	0	G. Lindkvist
V. Olsson	1/2	1/2	A. Cronwall
E. Nyberg	1	0	B. Zetterman
J. Björk	1	0	E. Vesterberg
R. Ericsson	1	0	E. Carlsson
F. Vesterberg	0	1	A. Lidberg
O. Bergqvist	1/2	1/2	P. Carlsson
A. Mörtl	0	1	A. Bergforss
J. Holmen	1	0	R. Skoglöv
A. Sjölund	0	1	G. Hjälm
O. Johnsson	0	1	A. Eriksson
A. Åhberg	1	0	E. Johansson
G. Ericsson	1/2	1/2	A. Eriksson
T. Ericsson	1	0	G. Svanberg
R. Manz	1	0	E. Vistam

Beträffande den individuella poängplockningen i korpserien leder A. Lindström med 5 poäng samt G. Andersson och R. Ericsson med 4 1/2 vardera.

B. Arvidsson

Fritt Forum

Råa rådjur

Kan man inte göra något åt dessa kringströvande nattdjur, som ödelagt våra tulpaner denna vår? Vad kan det vara som gjort att de just fått smak på tulpaner som ska till att knoppas? Här sätter vi upp foderbås med hö för de arma djuren, och så går de värdshus förbi för att få tag i sin specialitet — våra tulpaner. Vore det inte lika så gott att t. ex. Höjdhagen och Grindstugärdet slog sig samman om en jordplätt på åkern med grönsaker endast avsett för rådjur. Eller kanske enklare — låt bli att mata dem in på husknutarna nästa vinter, men se till att foderbåsen ej står tomma!

Ej Tulipan

Ras och hat

Att vi människor är av olika raser är allom känt, liksom att vi även är hopblandade till oigenkännlighet. Vilket som är vilket bereder oss ständigt huvudbry men vi kunna nog komma överens om att allt är möjligt och ingenting omöjligt i vår växlingsrika värld. Bara sådana positiva bemötanden som för några årtionden sedan betraktades som romantiska utopier och verklighetsfrämmande hugskott kan i dag mest betraktas som vackrare vardagsvara. Nu finns det givetvis svarta fläckar här och var men detta är ju inte det eftersträvansvärda. De kan komma helt enkelt bara av tanklöst förbiseende. Därför är samhällsbyggnaden bara halvfärdig eller kanske rent av nyss påbörjad. Världens oroliga hörn av i dag tycks dock Sydafrika vara.

Vi behöver inte hyckla överdriven hjärtevärme för att rent mänskligt sett ta avstånd från de grymheter som praktiseras. Bara i välförstått egenintresse är det naturligt och ingen vill väl egentligen att det ska gå så långt. Men det ena ger dock det andra och den starkare överlever. Och det troligaste är väl att landets eget folk är det starkaste.

Emson

Stilblommor

och sanna exempel på medverkan av Tryckfelsnisse och Ombrytarkalle

I ett reportage om en statyavtäckning i en göteborgstidning stod det något om "bysten av mormor". Nästa dag infördes en rättelse som såg ut så här:

I gårdagens reportage om statyavtäckningen uppgav Tryckfels-Nisse att bysten var gjord av mormor. Det skulle givetvis vara farmor.

*

Ahmed Bey har tågat in i Syrien med 50.000 man och lantbrukare Ernst J. Alinder som suppleant.

*

Man beslöt inköpa en avelstjur och till ersättare valdes herrar L. Andersson, K. Pettersson och F. Lundström.

*

Förlikningsmannen i distriktet har emellertid enligt vad som uppges för AT varit i konflikt med parterna och ett ingripande kan kanske väntas inom kort.

*

Med läpparna hårt tryckta mot varandra satt de älskande och viskade kärlekens stumma språk i öronen.

*

Makrill säljes av undertecknad. Ärade husmödrar ombedes komma ihåg, att jag skär huvudena av dem och flår dem gratis.

*

Förgäves försökte svenskarna storma fästningen, men det gick inte i alla fall.

*

Två herrelösa hundar äro inlämnade här på kontoret. Ägarna torde anmäla sig inom fyra dagar, då de i annat fall blir skjutna.

*

Nästan ny el-motor, som aldrig har gått, är till salu.

*

Ärade kunder ombedes att icke förväxla min butik med en annan svindelaffär mitt emot.

Födda

29/1 *Dan Roland:* s. t. Karl Roland Andersson o h. h. Kerstin Margareta f. Andersson.

7/2 *Bo Lars-Erik* s. t. Erik Arne Rosén o h. h. Signe Maria f. Blixt.

12/2 *Evelina:* d. t. Valter Remmel och h. h. Helvi Mirjam f. Hannula.

15/2 *Lars Peter:* s. t. Sven Helmer Hansson och h. h. Siv Evy Teresia f. Lönn.

1/3 *Seppo* s. t. Reino Willehard Stenroos och h. h. Alli Elisabet f. Holopainen.

16/3 *Eva Ulrika* d. t. Nils Martin Brännström och h. h. Ingegärd Elvira f. Lindberg.

22/3 En son t. Jan Olov Wahlstedt och h. h. Anna-Greta f. Bergman.

27/3 *Stig Göran* s. t. Stig Ole Ängerman och h. h. Hertta Helena f. Kivilä.

6/4 En dotter till Uno Gerhard Sjögren och h. h. Monica Hillevi, f. Fritsch.

8/4 *Kari Juhani* s. t. Esko Antero Ikeheimonen och h. h. Anna-Liisa f. Sievinen.

12/4 *En dotter* t. Alf Roland Karlsson och h. h. Sirkka Linnéa f. Vartiainen.

12/4 *En dotter* till Jaroslav Tupy och h. h. Edit, f. Györi.

18/4 *En son* t. Sven Tage Leonard Andersson och h. h. Astrid Solveig f. Berg.

20/4 *Eva Johanna* d. t. Gunnar Torolf Larsson och h. h. Inga Lisa f. Alhage.

21/4 *En dotter* t. Karl Olof Eriksson och h. h. Elida Agnes Margareta f. Halvardsson.

22/4 *En son* t. Olov Birger Jonsson och h. h. Britt Alice f. Rydberg.

26/4 *En dotter* t. Stig Evert Leopold Pettersson och h. h. Birgit Rut Elisabet f. Westöö.

Vigda

20/2 Ulf Axel Magnus Ström och Ingrid Marianne Göransson.

28/2 Karl Roland Paul Biberg och Anita Holmqvist f. Friberg.

2/4 Karl Olof Wahlgren och Maj-Lis Ingeborg Carlsson.

2/4 Sergio Rondinini och Märta Marianne Belin.

16/4 Bror Tage Ander och Naemi Linnéa Rennerstedt f. Fransson.

29/3 Rune Harry Valentin Svensson och Anna Liisa Tolppanen.

Ett varmt tack till alla för den vackra blomstergärden vid vår fars, F. G. Andersson, jordfästning.

Barnen

Tack!

För all uppvaktning och vänlig hågkomst på min högtidsdag ber jag få framföra ett varmt tack.

Gerhard Pehrson

För all uppvaktning med presenter och blommor i anledning av vårt 15-årsjubileum be vi få framföra vårt varma tack.

Gustavsbergs Scenstudio
Styrelsen

Ett varmt tack till fabriksledning, arbetskamrater, idrottsvänner och grannar för all vänlig uppvaktning på min 50-årsdag.

Ernst Bäckström

För vänlig hågkomst på min 50-årsdag vill jag till chefer, arbetskamrater och alla vänner härmed uttrycka mitt hjärtliga tack.

Sonja Nyman

Mitt hjärtliga tack till fabriksledning, arbetskamrater och vänner för den vänliga uppvaktningen på min 50-årsdag.

Henny Thelberg

Tack för all vänlig uppvaktning på min 50-årsdag.

Gustav Gustavsson

Ett hjärtligt tack till fabriksledningen, arbetskamrater, släkt och vänner för all uppvaktning på min 50-årsdag.

Karin Johansson

Döda

28/1 Fru Ester Sofia Englund f. Pettersson, Tvärväg. 6 h. t. Chaufför Johan Gunnar Englund *48 år.*

30/1 Skräddaren Abel Jonatan Holmberg, Loviseberg, *80 år.*

17/2 Änkefru Augusta Bernhardina Vassberg f. Godström, åld.h. *93 år.*

18/2 Mejerskan Brita Katarina Larsson, Farsta, *68 år.*

2/3 Änkefru Hulda Emilia Olsson f. Gustavsson, Mörtnäs 1:199 *72 år.*

2/3 Fabr. arb. Nils Evert Vikström, Kullen 8, *54 år.*

11/3 Änkefru Ruth Lilly Charlotta Geschwindt f. Berglund, Ingarögat. 6. *70 år.*

16/3 F. port. kontr. Axel Bruno Thulin, Algat. 2, *68 år.*

25/3 F. ugnsarb. John Fredrik Lind, Maripl. 4, *88 år.*

11/4 F. nattv. Erik Daniel Bäckström, åld. h. *88 år.*

15/4 F. fab. arb. Karl Johan Gustavsson, Mariag. 7. *81 år.*

Missionsförsamlingen

Kongoafton i Missionskyrkan

Missionär Birgit Lindberg, som under några år haft sitt arbete på Kibunzi sjukhus i Belgiska Kongo, har under hemmaperioden ofta talat om en missionärs arbete på en missionsstation. Vid ett off. symöte och trivselkväll, som hölls sista mars i Missionskyrkan, talade fröken Lindberg över ämnet: Sjukdom, hedendom och kristendom. Hon visade också vackra färgbilder från vardag och helgdag i Kongo. I början av juni förra året kom missionär Lindberg hem från sin första arbetsperiod där ute. I juli månad d. å. är hon åter beredd att återvända till Kongo och då i synnerhet sjukvårdsarbetet på Kibunzi missionsstation.

Scout-tramp i Gustavsbergsterräng.

Söndagen den 3 april gick "Lilla kämpaleken" av stapeln. Det var SMU-scouter från Missionskyrkan och Andreaskyrkan i Stockholm som ville möta varandra i en spårningstävlan. Man utgick från Skeviksgrottan och följde en snitslad bana fram till Missionskyrkan. På banan fanns ett flertal kontroller. Ett 70-tal scouter deltog. Bäst hävdade sig scoutpatruller från Andreaskyrkan, som kammade åt sig alla priserna. Det skall också sägas, att det är inte något dåligt gry i Gustavsbergsscouterna. Vi kommer igen den 1 maj, då den verkliga kämpaleken går av stapeln i Gålö fritidsområde och där scouter från hela Stockholms distrikt av Svenska Missionsförbundet deltar.

Olund

Rädda Barnen har fått lokalavdelning

Rädda Barnens länsförbund har rekommenderat Gustavsberg att i likhet med andra kommuner bilda en lokalförening. Uppgiften är att i enlighet med Riksföreningens stadgar medverka i den humanitära uppgiften att bringa hjälp, då nöd uppstår bland barn och i andra hand verka i allmänt barn- och ungdomsvårdande syfte. I övrigt är föreningens uppgift att medverka till goda insamlingsresultat genom samverkan vid kommande kampanjer. Vi noterar att gustavsbergarna under höstinsamlingen satsade 13 öre var. Bättre kan vi. En intermisstyrelse har bildats, bestående av G. Dahlberg, Kerstin Karlsson, G. Mattsson, Elsa Appelqvist och F. Berg. Enskilda och föreningar kan ansluta sig som medlemmar i organisationen.

sommartorget

Gladare sommar i sommar med praktiska trädgårdsmöbler

Vilstol

som automatiskt anpassar sig till alla vilolägen. Hopfällbar, cromexbehandlad klädsel i enfärgad markisväv i rött, blått eller grönt.

Nr. 395 **39:50**

Parasoll

sätter färg på uterummet.

41:75 — 86:—

kom får Ni se!

nya

Vinetta Venezia är en faconstickad crepestrumpa i 1x20 den. med söm. Finns i den raffinerade modefärgen Arab—Saharabrun med en ton av kaffe.

Pris **4:95**

Trädgårdsgunga

med ställbart soltak och stoppade sidostöd. Klädd med enfärgad vävplast i rött eller blått.

Nr. 50 **245:—**

Tag Telax med till sommarnöjet

Vi säljer original Telax

VÄLSEDD VÄLKLÄDD

vargen

I medio av maj kommer vi att ordna en försäljning av poplinrockar i dam och herr till **extra** priser

SKOR för hela familjen

Konsum Gustavsberg

G U S T A V S B E R G

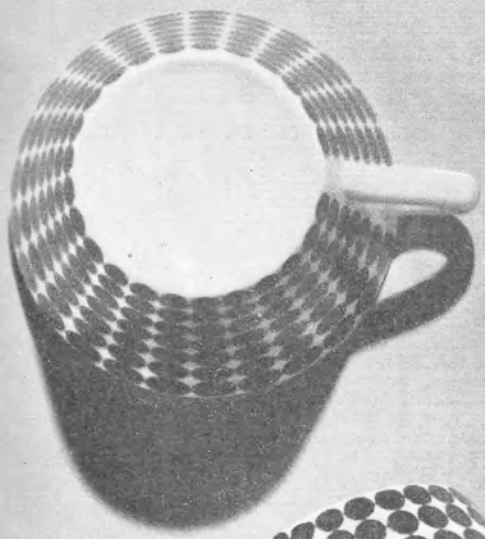

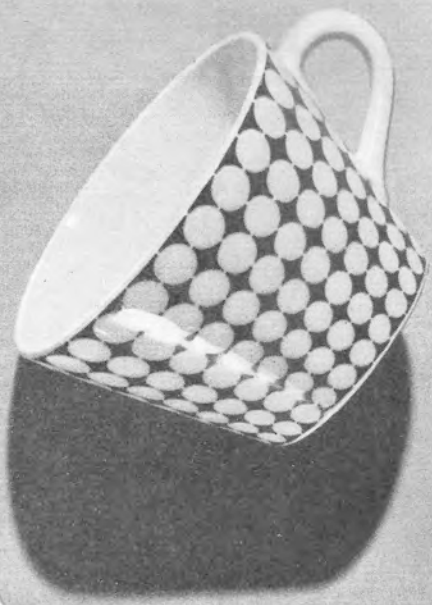

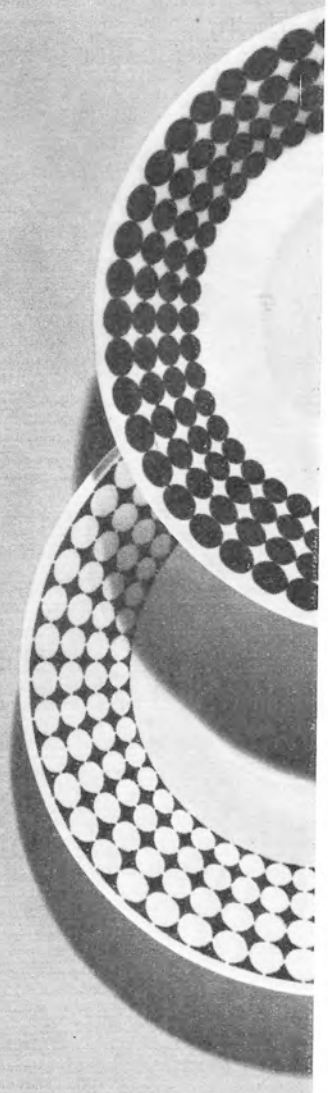

A D A M

E V A

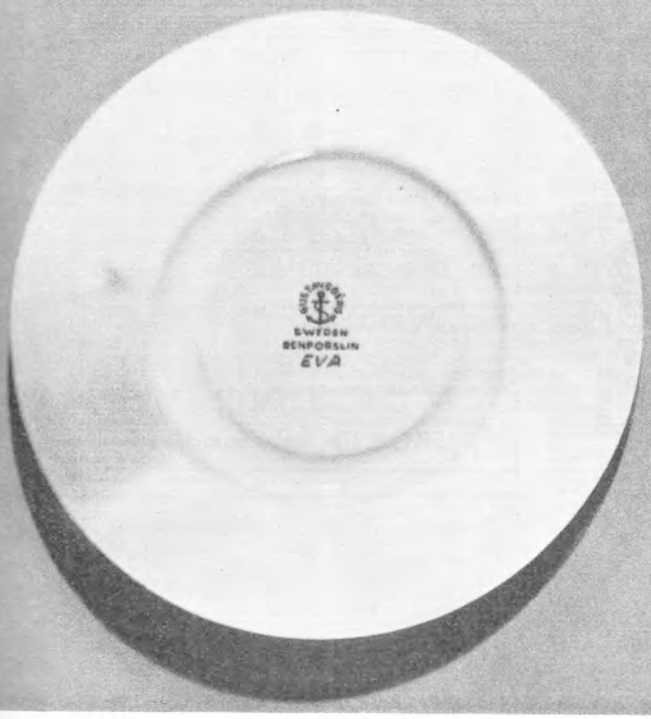

BENPORSLIN
ADAM I BLÅTT
EVA I RÖTT
KOPPARTRYCK
UNDERGLASYR
FORM o. DEKOR
STIG LINDBERG

Pris 1: —